

ידיעון
יולי-אוגוסט
2009
גליון 243

תמצית מנהלים

קוראין וקריין

הסדרי חוב והטיפול במכשירים פיננסיים עומדים במרכזן של סוגיות רבות אשר יידונו בגיליון זה. בין היתר, נציג את עמדת הרשות לניירות ערך בעניין הטיפול החשבונאי בהסדרים הכללים החלפה של מכשירי חוב בהון וכן את עמדתה באשר לניהול אסיפות מחזיקי תעודות התחייבות. כמו כן נסקור את הצעה לתקן בינלאומי בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים וכן הצעה לתיקון בעניין סיווג כתבי אופציה – כהתחייבות או כהון. בתחום הפרשנות נציג את הצעתה של הועדה לפרשנות בינלאומית בעניין פירעון התחייבויות פיננסיות באמצעות מכשירים הוניים.

במרכז פרק המסים חוק ההסדרים לשנים 2009–2010 על השלכות מס המשמעותיות הטמונות בו. כמו כן נדון בתיקון מס' 170 לפקודת מס הכנסה, שנועד להגביל את הוצאות המותרות בניכוי רק להוצאות שהוצאו "על קו הייצור".

בתחום הפסיקה נסקור את פסק דין החברה הישראלית אמריקאית לגז, שהגביל את אפשרות ההעלאה מחדש של טענות משפטיות שכבר נדונו והוכרעו על ידי בתי המשפט בשנות מס קודמות, וכן בפסק דין ישראל קפיטל פרופרטי-טכניקל פרשי שער כחלק משווי המכירה ומשווי הרכישה של מקרקעין. בתחום החוזרים המקצועיים בולט דו"ח הועדה הפנימית של רשות המסים לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר, שבו מפורטת עמדת רשות המסים ביחס לאפיון התמורה שקיבלו התאגידים הבנקאיים במכירתם **הם זקוקים** קופות הגמל, בחברות המנהלות את קופות הגמל ובקרנות הנאמנות.

פרק המיסוי הבין לאומי כולל סקירה תמציתית של העקרונות המנויים באמנות המס החדשות שנחתמו בין ישראל לאסטוניה, ובראשי תיבות מול גיאורגיה, כמו גם מספר עדכונים באשר למשטרי המס הנהוגים בהודו, בלגיה ואירלנד.

בפרק הייעוץ המשבר העולמי מחדד את הצורך של חברות ליעל תהליכים ניהוליים. ליכולת לתכנן, לתקצב וליישם כראוי, כמו גם ליכולת לזהות את האיומים וההזדמנויות הניצבים בפני הארגון בזמן אמת חשיבות עליונה. במאמר זה נציג ממצאים ומסקנות שעלו מסקר שנערך על ידי KPMG **אמצעות** מחלקת ה-BPS (Business Performance Services) בקרב 500 מנהלי חברות, שלהן מחזור העולה על מיליארד דולר. הסקר עסק באופן בניית תחזיות בחברה לרבות הליקויים המשמעותיים שבתהליך והאופן בו ניתן לשפרם בעתיד.

קריאה נאה

	תוכן העניינים
6-19	חשבונאות ודיווח כספי
22-35	מיסים
38-41	ייעוץ עסקי
44	נספחים

חשבוונאות ודיווח כספי

- 6 א. המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות
- 6-10 ב. רשות ניירות ערך בישראל
- 10-11 ג. הוועדה לתקני חשבוונאות בינלאומיים
- 11-19 ד. הצעות לשינויים

חשבוונאות ודיווח כספי

א. המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות

1. תקן חשבוונאות מספר 18 (מעודכן 2009)
"דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים"

המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות פרסם בחודש יולי 2009 את תקן חשבוונאות מספר 18 (מעודכן 2009) דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים (להלן: "התקן"). התקן מחליף את תקן חשבוונאות מספר 18 דיווח כספי על ידי קופות חולים ומאחד את כללי החשבוונאות לקופות החולים עם כללי החשבוונאות לבתי החולים הציבוריים. בהתאם לתקן על גופים אלה יחולו גילוי דעת מספר 69 כללי חשבוונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים ותקן חשבוונאות מספר 69 בדבר כללי חשבוונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים, ותשונה מתכונת התקן, כך שהוראות התקן יכללו אך ורק סעיפים ייחודיים למגזרים אלה כלהלן:

- סעיפים הכוללים הוראות בנושאים בהם אין תקני חשבוונאות מחייבים בישראל.
- סעיפים הכוללים הוראות מיוחדות לבתי החולים ולקופות החולים.
- סעיף המבטל את החלופה הקיימת בתקן חשבוונאות מספר 29 אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), אשר מאפשרת לכל ישות שאינה מחויבת בכך לאמץ את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, וזאת על מנת להשיג השוואתיות בין בתי החולים השונים ובין קופות החולים השונות.

תחולה

א. הדוחות הכספיים של בתי החולים הציבוריים, תאגידי בריאות הנמצאים בשליטתם של בתי החולים הציבוריים, קופות החולים, ישויות המעניקות שירותים בתחום הבריאות, בשליטתן של קופות החולים ותאגידי אחות של קופות חולים יערכו בהתאם להנחיות התקן.

ב. גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל ותקני חשבוונאות, הבהרות ופרסומים מקצועיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות, אשר לא נקבע בהם במפורש כי אינם חלים, במלואם או בחלקם, על

מלכ"רים, בתי חולים ציבוריים ו/או קופות חולים, יחולו עליהם, בכפוף לאמור בתקן. תקן חשבוונאות שיפורסם בסוגיה בה מטפל תקן זה יוסיף להוראות התקן או יחליפן בהתאם לעניין.

תחילה והוראת מעבר

תקן זה חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחריו. ניתן לאמצו באימוץ מוקדם בדוחות הכספיים לשנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2009. הוראות התקן ייושמו ככלל בדרך של יישום למפרע.

ב. רשות ניירות ערך בישראל

18.1 FAQ – הטיפול החשבונאי בהסדרי חוב הכוללים החלפת חוב במניות או במכשירים הוניים אחרים של התאגיד

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש אוגוסט 2009 את 18 FAQ, העוסק בטיפול החשבונאי בהסדרי חוב הכוללים החלפת חוב במניות או במכשירים הוניים אחרים של התאגיד. מדובר במקרה בו המחזיקים באגרות החוב מוותרים על החוב, או על חלק ממנו, בתמורה להנפקת מניות או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד, מקום בו תנאיו המקוריים של החוב לא כללו זכות המרה למניות.

סגל רשות ניירות ערך סבור כי בהתאם לתקן חשבוונאות בינלאומי מספר 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה, יש לגרוע את ההתחייבות מהספרים וההפרש בין ערך ההתחייבות לבין התמורה (המכשירים הוניים המונפקים) יוכר ברווח או הפסד. לעניין מדידת התמורה, סגל רשות ניירות ערך אימץ את עמדת הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC), כי המכשירים הוניים המונפקים בהסדר חוב כאמור ימדדו בגובה השווי ההוגן של ההתחייבות או השווי ההוגן של המכשירים הוניים המונפקים נכון ליום ההסדר, בהתאם לשווי המכשיר שניתן למדידה מהימנה יותר. סגל רשות ניירות ערך הדגיש כי הגם שבחינת הקריטריון של "מדידה מהימנה יותר" נתונה לשיקול דעת התאגיד, הוא ימצא לנכון להתערב מקום בו החלופה שנבחרה אינה סבירה, כגון במקרים בהם קיימות ראיות המעידות כי בחירה בחלופה האחרת הינה בחירה מהימנה יותר ומשכך גם מהווה טיפול חשבונאי נאות יותר.

2.19 FAQ – הטיפול החשבונאי בהחלפה של מכשירי חוב בעלי תנאים שונים באופן מהותי

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש אוגוסט 2009 את 19 FAQ, העוסק בטיפול החשבונאי בהחלפה של מכשירי חוב בעלי תנאים שונים באופן מהותי. פרסום זה בא להוסיף על הוראות תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "התקן").

לדעת סגל רשות ניירות ערך, ככלל ולמעט מקרים חריגים, קיום שינויים איכותיים מהותיים בין מכשירי החוב המוחלפים, אף במקרים בהם לא מתקיים המבחן הכמותי אשר בתקן, מעיד כי מדובר בהחלפה של מכשירי חוב בעלי תנאים שונים באופן מהותי. שינויים איכותיים אלו יכולים לכלול, בין היתר, החלפה של מכשיר חוב צמוד מדד למכשיר חוב שאינו צמוד מדד או להיפך, החלפה של מכשיר חוב הנושא ריבית משתנה למכשיר חוב הנושא ריבית קבועה או להיפך וכד'. לעניין זה, מבקש סגל רשות ניירות ערך גם להדגיש כי בבחינה האם שינויים איכותיים אלו אכן יוצרים מכשיר חוב חדש בעל תנאים השונים באופן מהותי, על התאגיד לשקול את מכלול הנסיבות והמאפיינים הרלוונטיים של מכשירי החוב המוחלפים ולהפעיל שיקול דעת האם יש בשינויים איכותיים אלו, הלכה למעשה, כדי יצירת מכשיר חוב חדש בעל תנאים השונים באופן מהותי.

על התאגיד לכלול במסגרת דוחותיו הכספיים תיאור מלא ומפורט של מדיניותו החשבונאית בכל הנוגע לשיקולים המנחים אותו בבחינה האם מדובר בהחלפת מכשירי חוב בעלי תנאים השונים באופן מהותי וליישם שיקולים אלה באופן עקבי, וכן לכלול גילוי מפורט אודות שינויים מסוימים שנעשו ואופן הטיפול בהם במסגרת הדוחות הכספיים לתקופה במהלכה נעשה השינוי.

8. גילוי בעת החלטה על חלוקת דיבידנד

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש אוגוסט 2009 הנחיה בדבר גילוי בעת החלטה על חלוקת דיבידנד. על פי ההנחיה, תאגיד מדווח שהינו חברה יכול לדוח המייד אודות חלוקת דיבידנד פרטים בדבר הבחינה שערך הדירקטוריון בעת קבלת ההחלטה על החלוקה בקשר עם עמידתה של החברה במבחני החלוקה, ובכלל זה:

א. אישור הדירקטוריון בדבר עמידת החברה במבחני החלוקה (כפי שנקבעו בחוק החברות, התשנ"ט-1999).

ב. מהות, אופי וטיב המידע שבחן הדירקטוריון בבואו לאשר את החלוקה, ובכלל זה הפרמטרים שבבחנו בקשר עם עמידת החברה במבחני החלוקה, ובפרט במבחן יכולת הפירעון (כמשמעותו בסעיף 302(א) לחוק החברות).

ג. נימוקי הדירקטוריון לאישור החלוקה, ופרטים בדבר הבחינה שערך הדירקטוריון בקשר עם השפעת החלוקה על מצבה הכספי של החברה, ובכלל זה מבנה ההון של החברה, רמת המינוף שלה, עמידתה בדרישות פיננסיות ומגבלות המוטלות עליה ומצב נזילותה, וכן השלכותיה על פעילותה של החברה לגביהן ניתן דיווח לציבור בעבר (לדוגמא, במסגרת הפרקים בדוח התקופתי הנוגעים לצפי להתפתחות בשנה הקרובה וליעדים ואסטרטגיה).

ד. הסתמך דירקטוריון החברה על יכולת החברה לממש נכסים או על מקורות כספיים הנובעים מחברות המוחזקות על ידי החברה, תובא התייחסות נפרדת ליכולת זו ולמקורות שהובאו בחשבון, תוך הבחנה בין נכסי התאגיד ומקורות כספיים הנובעים מחברות מוחזקות.

תחילה

הנחיה זו חלה ממועד פרסומה.

4. עמדה משפטית מספר 25-103: הצעת ניירות ערך על פי תשקיף מדף

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש יולי 2009 את עמדה משפטית מספר 25-103 בדבר הצעת ניירות ערך על פי תשקיף מדף. הפרסום בא בעקבות בקשות מצד תאגידים מדווחים לכלול בתשקיף מדף מגוון סוגי ניירות ערך, שאותם יהיו רשאים להציע לציבור בדרכי הצעה שונות ומיוחדות על בסיס דוחות הצעת מדף, דבר שעורר שאלה בנוגע לקיומו של גילוי נאות בפני הציבור לגבי אופן ההצעה ומרכיביה.

סגל רשות ניירות ערך סבור כי יתכנו סוגי הצעות וסוגי ניירות ערך שהסדר תשקיף המדף אינו מיועד לחול עליהם. בהתאם, עמדת סגל רשות ניירות ערך היא שביצוע הצעה לציבור במקרים

המתוארים להלן צריכה להיות כפופה לקבלת היתר מרשות ניירות ערך, בין בדרך של פרסום תשקיף ובין בדרך של תיקון לתשקיף קיים:

א. הצעת מניות על ידי תאגיד מדווח שהינו חברה פרטית כהגדרתה בחוק החברות. ב. הצעה לא אחידה של ניירות ערך (קרי, הצעה לציבור מסוים) שעתידה להתבצע במסגרת אחד מההליכים הבאים, אם לא תוארה באופן מפורט במסגרת תשקיף המדף:

1) בהליך הצעת רכש חליפין לפי תקנה

111(א)(3) לתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור) התשס"ז-2007 (להלן – "תקנות אופן הצעת ניירות ערך לציבור");

2) הסדר כמשמעותו בסעיף 350 לחוק החברות, לפי תקנה 111(א)(3) לתקנות אופן הצעת ניירות ערך לציבור.

ג. הצעת זכויות לרכישת ניירות ערך באמצעות דוח הצעת מדף, שאינה נמנית על אחד מאלה:

1) הצעת זכויות לרכישת מניות הרשומות למסחר בבורסה במועד הזכאות לקבלת הזכויות;

2) הצעת זכויות לרכישת תעודות התחייבות הרשומות למסחר בבורסה במועד הזכאות לקבלת הזכויות;

3) הצעת זכויות לרכישת כתבי אופציה (למניות) הרשומים למסחר בבורסה במועד הזכאות לקבלת הזכויות;

4) הצעת זכויות לרכישת כתבי אופציה הניתנים למימוש בנייר הערך הרשום למסחר בבורסה במועד הזכאות לקבלת הזכויות. אין הכרח כי כתבי האופציה המוצעים יהיו רשומים למסחר בבורסה במועד האמור, ובלבד שירשמו למסחר עד תום תקופת ניצול הזכויות.

תאגיד שיקבל היתר לפרסום תשקיף מדף לאחר מועד פרסום עמדת סגל זו, ויבקש להציע ניירות ערך לציבור באחת או יותר מהחלופות המנויות לעיל, יידרש להגיש לרשות ניירות ערך, בסמוך לפני מועד ביצוע ההצעה, בקשה לתיקון התשקיף, ולכלול בה גילוי מפורט של הצעת ניירות הערך שאותה הוא מעוניין לבצע, לרבות תיאור אופן ההצעה וניירות הערך המוצעים.

תאגידי שקיבלו את היתר רשות ניירות ערך תשקיף מדף טרם מועד פרסום עמדה זו, ולא

חלפה התקופה להצעת ניירות ערך לציבור על בסיס תשקיף המדף, יתבקשו להודיע לסגל רשות ניירות ערך על כוונה להציע ניירות ערך לציבור בהצעת מדף הסותרת את העמדה המוצגת במסמך זה, כדי לקבל הנחיה באשר לאופן ביצוע ההצעה והגילוי הנלווה לה.

עמדה משפטית מספר 1-108 – עמדת הסגל בנושאים הקשורים לזימון וניהול אסיפות מחזיקי תעודות התחייבות

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש אוגוסט 2009 את עמדה משפטית מספר 1-108 בדבר עמדת הסגל בנושאים הקשורים לזימון וניהול אסיפות מחזיקי תעודות התחייבות. העמדה מתייחסת למספר סוגיות כדלקמן:

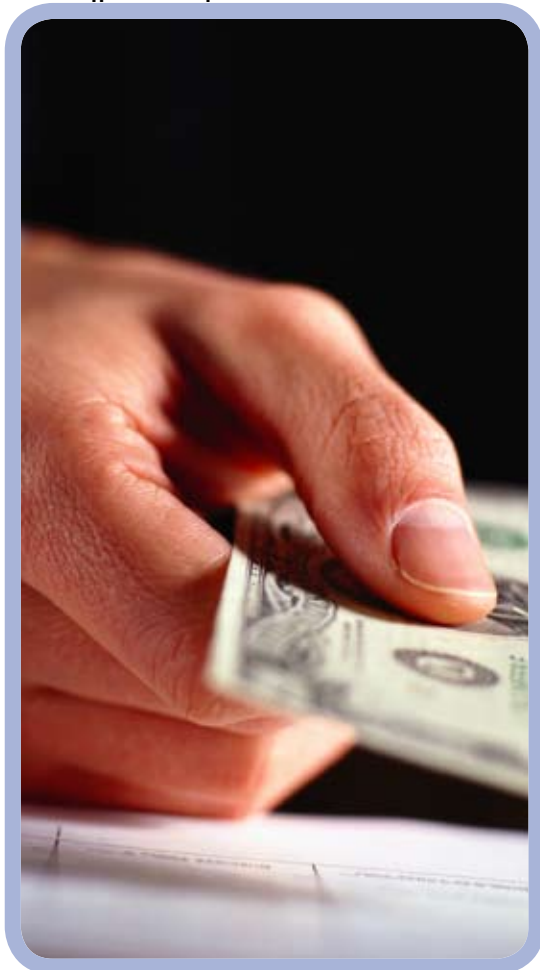
א. היקף פירוט הנושאים שעל סדר יומה של האסיפה, והאם ניתן לקבל החלטה בנושא שלא ניתן לו פירוט במסגרת זימון האסיפה: רשות ניירות ערך קבעה כי הצעת החלטה עמומה כגון "קבלת החלטות בנושאים שעל סדר היום על פי בקשת המחזיקים או הנאמן" אינה מאפשרת למחזיקי אגרות החוב לקבל החלטה האם להגיע לאסיפת המחזיקים, או לבחון באופן מושכל את האופן בו יצביעו באסיפה. היא אף סותרת במפורש את הוראות התקנות החלות על המנפיק, המחייבות את המנפיק, המדווח על זימון אסיפת מחזיקי תעודות התחייבות, לפרט את הנושאים שעל סדר היום, ולגבי כל אחד מהם, ליתן תיאור של טבעו של הנושא, תוך פירוט העובדות העיקריות הדרושות כדי להבין לאשורו כל עניין הטעון הצבעה באסיפה ולהביא נוסח כל החלטה מוצעת או תיאור תמציתי של עיקריה. עם זאת, ניתן יהיה לקבל החלטה בנוסח שונה מההחלטה שהיתה על סדר יומה של האסיפה, ובלבד שהשינוי זניח או אם יש בו רק כדי לזכות את המחזיקים. כמו כן, רשות ניירות ערך לא תתערב במקרים בהם התקבלה החלטה שלא היתה על סדר יומה של האסיפה, אם היא טכנית במהותה (למשל, קבלת החלטה על זימון אסיפה נוספת).

ב. המועד שבו יש לפרסם למחזיקים הודעה על כינוס אסיפת המחזיקים: עמדת רשות ניירות ערך היא שפרסומו של הסדר המובא לאישור המחזיקים, ראוי שיעשה זמן מסוים מראש

סגל רשות ניירות ערך כאמור לעיל, לא ניתן יהיה לקבל החלטה באסיפה נמשכת בהצעת הסדר שתנאיו לא פורטו במסגרת זימון האסיפה, והועלה אגב הדיון באסיפה. כמו כן, נראה כי יש להגביל את האסיפה הנמשכת לתקופה שלא תעלה על ימים ספורים ממועד כינוסה, לאור האפשרות כי עם חלוף הזמן, ישתנו הנסיבות והצעת ההחלטה הממתינה לאישור האסיפה הנדחית כבר לא תהיה רלוונטית. בנוסף, עמדת סגל רשות ניירות ערך הנה, כי באסיפה הנמשכת רשאי להצביע גם מי שלא נכח באסיפה המקורית והמציא לנאמן ייפוי כוח מתאים.

6. עמדה משפטית מספר 2-108: הבהרה לעניין חובת דיווח על התנגדויות להסדר

רשות ניירות ערך פרסמה בחודש אוגוסט 2009 את עמדה משפטית מספר 2-108, המפרטת את עמדת סגל רשות ניירות ערך לגבי היקף

באופן שיאפשר למחזיקים לבחון את כל המידע הרלוונטי טרם קבלת ההחלטה בדבר אישור ההסדר. על הנאמנים לוודא כי קיצור מועדים נעשה רק באותם מקרים מיוחדים, בהם סבור הנאמן כי דחייה במועד כינוס האסיפה תגרום לפגיעה, או פגיעה מהותית (בהתאם ללשון שטר הנאמנות), בזכויות מחזיקי אגרות החוב (לדוגמא, מועד התשלום הקרוב על חשבון תעודות ההתחייבות הינו בעוד מספר ימים, והחברה מעוניינת לאשר הסדר כולל עוד קודם למועד התשלום).
ג. המועד שבו יש לפרסם דיווח על תוצאות אסיפת המחזיקים: עמדת רשות ניירות ערך היא שעל הנאמנים למסור לחברה את תוצאות האסיפה במועדים שיאפשרו לה לעמוד בחובות הדיווח שלה על פי דין. ככל שניתן, ראוי שהנאמן יודיע מראש, במועד זימון האסיפה על מנגנון שקבע לסיווג האינטרסים, כך שמחזיקי תעודות ההתחייבות ידעו מבעוד מועד כיצד יתייחס הנאמן להצבעותיהם, והנאמן יוכל לדווח למנפיק על תוצאות האסיפה במהירות יחסית לאחר כינוסה. בכל מקרה שבו לא ניתן דיווח מיידי על תוצאות האסיפה מיד עם סיומה, על החברה לפרסם דיווח מיידי לאחר קיום האסיפה, בהתאם למועדים הקבועים בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל-1970, המפרט את שארע באסיפה (הנושאים אותם הציגה החברה, עיקרי הטענות שהועלו וכיו"ב), ואת שדרוש לשם פרסום תוצאות האסיפה.
ד. האם ניתן לקיים אסיפות נמשכות של מחזיקים בתעודות התחייבות ובאילו תנאים: עמדת רשות ניירות ערך היא כי אין מניעה לקיים אסיפות נמשכות כל עוד קיומן מתבצע בהתאם לאמור בשטרי הנאמנות, דהיינו הסכמת רוב המחזיקים באסיפה, שנכח בה מניין חוקי לקיים אסיפה נמשכת, וקבלת החלטות אך ורק בנושאים שהיו על סדר יומה של האסיפה המקורית. משכך, רשות ניירות ערך לא תתערב במתן זכות למחזיקים להצביע עד מספר ימים מוגבל לאחר מועד כינוסה בפועל של אסיפת המחזיקים באמצעות שליחת הודעה לנאמן באשר לאופן הצבעתם, וזאת לאור הצורך של המחזיקים בקיום אסיפות כאמור, ועל מנת לאפשר להם את הגמישות המתאימה וחסכון בהוצאות זימון אסיפה נוספת. יובהר, כי לאור עמדת

חובת הדיווח על התנגדויות להצעת פשרה והסדר אותה מבקשת החברה לאשר. עמדת הסגל היא שתאגיד נדרש לדווח בדוח מייד, בין היתר, גם על התנגדויות שהוגשו במסגרת הליך פשרה או הסדר, לרבות התנגדויות הנוגעות לאופי ההסדר, הוגנותו, קיפוח ועושק המחזיקים, אסיפות אינטרסים וכיו"ב.

סגל רשות ניירות ערך מבהיר כי, לדעתו, בקשה שעניינה התנגדות להסדר והיא מוגשת לבית המשפט במסגרת הליך כאמור, עשויה להיות לה השפעה מהותית על התאגיד, ולו בשל העובדה כי התנגדויות כאמור יכולות לעכב, לפגוע או לסכל הליכי הסדר או פשרה המוצעים על ידי התאגיד כאמור.

ככל שאישור ההסדר נעשה על ידי אסיפות המחזיקים בהתאם לתנאי שטר הנאמנות, ולא על פי סעיף 350 לחוק החברות, סגל רשות ניירות ערך סבור כי יש לדווח על התנגדויות המועלות בפני החברה טרם כינוס אסיפת המחזיקים, וכן התנגדויות המוגשות לאחר התכנסות אסיפה שקיבלה החלטה על דחיית מועד ההצבעה בהצעת ההסדר, ככל שהתנגדויות אלה כוללות נושאים שלא נדונו באסיפת המחזיקים.

ג. הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים

1. תקן דיווח כספי בינלאומי לישויות קטנות ובינוניות (IFRS for SMEs)

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה בחודש יולי 2009 תקן דיווח כספי בינלאומי לישויות קטנות ובינוניות (להלן: "התקן"). מטרת פרסום התקן הינה לפשט את הדיווח הכספי של ישויות קטנות ובינוניות, אשר מעוניינות לדווח בהתאם לכללי התקינה הבינלאומית.

התקן הינו תקן נפרד ועומד בפני עצמו. ישות הבוחרת ליישם את התקן חייבת ליישם את התקן במלואו.

התקן מסודר לפי נושאים והינו גרסה מקוצרת ופשוטה יותר של התקינה הבינלאומית המלאה אשר, לדעת הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים, מותאמת במיוחד לצרכים וליכולות של ישויות קטנות ובינוניות. הדבר מקבל ביטוי כדלקמן:

א. בחירות מסוימות של מדיניות חשבונאית בוטלו ובמקומן נקבעה המדיניות החשבונאית הפשוטה יותר כמדיניות החשבונאית היחידה המותרת (כגון: ביטול אפשרות יישום מודל השערוך עבור רכוש קבוע והותרת מודל העלות בלבד). פישוט של דרישות הכרה ומדידה רבות. גרישות הגילוי מצומצמות יותר.

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים מתעתדת לערוך סקירה על יישום התקן לאחר שיתפרסמו דוחות כספיים בהתאם לתקן במשך שנתיים. לאחר מכן היא תעדכן את התקן כל שלוש שנים. כל עוד התקן אינו מתוקן בפני עצמו, תיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים לא יחולו ישירות על התקן.

תחולה

ישות קטנה ובינונית יכולה ליישם את התקן אם היא עונה על הקריטריונים הבאים:

א. היא אינה בעלת מחויבות ציבורית (public accountability), לאמור, מכשיר חוב או מכשיר הון שלה נסחר בשוק ציבורי (או שהוא בתהליך רישום לשוק כאמור), או כאשר אחד מתחומי עיסוקה העיקריים של הישות הוא להחזיק בנכסים בנאמנות עבור קבוצה נרחבת של גורמים חיצוניים, כגון בנק או מבטח.

ב. היא מפרסמת דוחות למטרה כללית למשתמשים חיצוניים, היינו דוחותיה הכספיים מיועדים לתת מידע המשמש טווח רחב של משתמשים.

על אף שהתקן משתמש במונח ישות קטנה ובינונית, הוא אינו כולל ספים כמותיים להגדרה זו.

התקן מותיר לרשויות מחוקקות מקומיות ולמתקיני תקינה לקבוע לאילו ישויות מותר ליישם את התקן ואילו ישויות מחויבות ליישמו. ישות בעלת מחויבות ציבורית המיישמת את התקן לא יכולה להצהיר על עמידה בו, גם אם רשות מחוקקת מקומית התירה או חייבה אותה ליישמו. המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בוחן האם ישויות בישראל (אשר אינן נדרשות לדווח לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים במתכונתם המלאה) יורשו או יחויבו לאמץ את התקן, וכן נבחנת האפשרות כי הוראות התקן ישולבו בכללי החשבונאות המקובלים בישראל באופן הדרגתי.

תחילה

התקן לא מציין מועד תחילה מסוים. מועד התחילה ייקבע על ידי הרשות הרגולטורית בכל תחום שיפוט.

2. דוח הוועדה לייעוץ בעקבות המשבר הפיננסי (FCAG)

הוועדה לייעוץ בעקבות המשבר הפיננסי (להלן: "הוועדה") הוקמה במטרה לייעץ לוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) ולמוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות (FASB) בתהליך התקינה כתוצאה מהשלכות המשבר הפיננסי. חברי הוועדה הם בעיקר גולאטורים בענף הפיננסי וגופים פיננסיים מובילים ממדינות שונות.

הדוח של הוועדה אשר פורסם בחודש יולי 2009 מציין כי דיווח כספי הינו בעל תפקיד קריטי במערכת הכספית ומציין ארבעה עקרונות שעל דיווח כספי לקיים כדי למלא בהצלחה תפקיד זה. הדוח דן בעקרונות אלו וכולל המלצות ביחס לכל אחד מהם.

העקרונות המובאים בדוח הינם:

- א. דיווח כספי אפקטיבי – הדוח מדגיש את התפקיד האינטגרטיבי של דיווח כספי במערכת הפיננסית ואת החשיבות של מתן מידע רלבנטי, שקוף ובלתי מוטה אודות הביצוע הכלכלי ומצב העסקים. הדוח מציין כי דיווח כספי אפקטיבי תלוי בתקנים חשבונאיים מאיכות גבוהה כמו גם ביישום מהימן ועקבי, ביקורת בלתי תלויה ואכיפה של תקנים אלו.
- ב. הגבלות על דיווח כספי – כל המשתמשים צריכים להכיר בהגבלות של דיווח כספי, אשר מספק אך תמונת-הבזק (snapshot) אודות הביצוע הכלכלי ותלוי ביצירת מידע מהימן בשווקים מתפקדים בעלי תשתית נאותה.
- ג. התכנסות התקנים החשבונאיים – בשל האופי הגלובאלי של השווקים הפיננסיים, קיימת חשיבות קריטית לקובץ יחיד מאיכות גבוהה של תקינה חשבונאית.
- ד. אחריות ואי-תלות של גופי התקינה – כדי לפתח תקנים בלתי מוטים ובאיכות גבוהה, גופי התקינה נדרשים למידה גבוהה של אי-תלות מלחצים פוליטיים ומסחריים בלתי נאותים, אבל הם חייבים להיות בעלי מידה

רבה של אחריות באמצעות הליך נאות.

ד. הצעות לשינויים

זרשות ניירות ערך בישראל.

א. הצעה לתיקון תקנות ניירות ערך – התאמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

רשות ניירות ערך פרסמה הצעה חדשה לתיקון תקנות ניירות ערך, שעיקרה התאמת תקנות ניירות ערך לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). הצעה זו מחליפה את ההצעה הקודמת בנושא.

עיקרי התיקונים לתקנות עריכת דוחות

התקנות הנוכחיות יוחלפו בתקנות חדשות. השינויים העיקריים בתקנות החדשות ביחס לתקנות הקיימות הינם כדלקמן:

- 1) העלאת הסף הכמותי של רף המהותיות לצורך צירוף דוחות כספיים של חברה כלולה מהותית מ-10% ל-20% ומתן מידע תמציתי כאשר תוצאות המבחנים הכמותיים הינן יותר מ-10% ופחות מ-20%.
- 2) הוספת הוראה הקובעת חובה על תאגיד מדווח לכלול בדוחות הכספיים הצהרה מפורשת ובלתי מסויגת על ציות מלא לתקני דיווח כספי בינלאומיים.
- 3) דרישת גילוי להיקף השקעת התאגיד בחברות כלולות.
- 4) קביעת הסדר לפיו ניתן להציג את הדוחות הכספיים במטבע שאינו השקל החדש מבלי לצרף תרגום לשקל חדש מקום בו מטבע הדוחות נמנה על אחד מהמטבעות המנויים בתוספת לתקנות (דולר ארה"ב ואירו).
- 5) הוספת הוראה המפרטת את מספר תקופות ההשוואה שיש לכלול בדוחות כספיים של תאגיד במקרים בהם נעשתה הצגה מחדש למפרע, יושמה מדיניות חשבונאית למפרע או נעשה שינוי סיווג. הוראה זו מבוססת על הוראות תקן חשבונאות בינלאומי 1 (המתוקן) הצגת דוחות כספיים, ובהתאם לה במקרים כאמור יוצגו ארבעה דוחות על המצב הכספי ושלושה דוחות על הרווח הכולל, על השינויים בהון ועל תזרימי המזומנים לכל שנות הדיווח המוצגות בדוחות.
- 6) דרישת גילוי בדבר סכומי ההתחייבות של

ערך.
 (3) הוספת הוראה ביחס למועד המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים ותקופות מספרי ההשוואה שיש לכלול בדוחות כספיים של תאגיד המציע לראשונה ניירות ערך לציבור (תשקיפי IPO). הוראה זו מבהירה כי ככלל מועד המעבר של תאגידים אלו לא יקדם ליום 1.1.2007 אלא באישור סגל רשות ניירות ערך (במסגרת פנייה מקדמית), וכי בדוחות הכספיים ייכללו שתי תקופות השוואה (בדומה לדוחות כספיים של תאגידים מדווחים). כמו כן, הוסרה הדרישה שהייתה קיימת בהוראת השעה לתקנות פרטי תשקיף, אשר חייבה גם צירוף דוחות כספיים לפי תקינה ישראלית לשנה הקודמת לשנה הראשונה ליישום IFRS.

(4) בתוספת הראשונה (מתכונת תיאור עסקי התאגיד) נעשו מספר תיקונים, כמפורט להלן:

(א) תוקנה הגדרת תחום פעילות, באופן בו הוספה הוראה הקובעת כי גם במקרים בהם דיווח התאגיד על מגזרי פעילות בדוחות הכספיים, יהיה עליו לכלול תיאור בהתאם להוראות התוספת על תחומי פעילות נוספים, המקיימים את הגדרת תחום פעילות שבתוספת ואשר הינם בעלי חשיבות משמעותית לעסקי התאגיד או לפעילותו במתכונתם הקיימת או המתוכננת לעתיד, אף אם אינם מהווים מגזר פעילות כמשמעותו בכללי החשבונאות המקובלים. נפקות התיקון הינה כי תאגידים יהיו מחויבים לכלול גילוי בדבר פעילותם העסקית באופן שלעיתים יהיה מקיף ומפורט יותר מהגילוי שהיה ניתן אילו נעשה הדיווח בהתאם לדיווח החשבונאי בלבד.

(ב) נוספה דרישה למתן גילוי בדבר עלויות תחום הפעילות, בהבחנה בין עלויות קבועות ועלויות משתנות, תוך מתן הסבר אודות אופן הקצאת עלויות משותפות.

(ג) בוטלה ההקלה שאפשרה לתאגיד אשר דיווח על מגזרי פעילות שלא לתת גילוי על רווחיות של קבוצות מוצרים ושירותים.

(ד) במספר סעיפים נוספה דרישה למתן גילוי כמותי, המשלים את הגילוי האיכותי שניתן לגבי הפריטים הקבועים בהם בפרק תיאור עסקי התאגיד.

עיקרי התיקונים לתקנות הצעה פרטית ותקנות

התאגיד וכן סכומי ההתחייבויות של אחרים המובטחות בשעבוד על נכס מנכסי התאגיד או שהתאגיד נתן בטוחה כלשהי לפירעון, וכן תיאור הנכס המשועבד וסוג השעבוד או הבטוחה שניתנה, לפי העניין. כמו כן, יידרש גילוי בנוגע למימוש שעבודים או בטוחות או נקיטת הליכים למימושם, לרבות נסיבות המימוש או נקיטת ההליכים למימוש.

(7) הרחבת הגילוי הנדרש בדבר ערבויות, ובכלל זאת, הרחבת המונח ערבות, הרחבת הגילוי הנדרש ביחס לכל הערבויות שניתנו על ידי הקבוצה, והרחבת הוראות הגילוי וחובת הצירוף של דוחות חברה נערבת.

עיקרי התיקונים לתקנות דוחות תקופתיים ומיידים

(1) הוספת הוראה הקובעת חובה על תאגיד מדווח לכלול בדוחות הכספיים הצהרה מפורשת ובלתי מסויגת על ציות מלא לתקני דיווח כספי בינלאומיים החלים לעניין דיווח כספי ביניים.

(2) שילוב ההבהרות בנושא תגמול נושאי משרה שפורסמו במסגרת החלטות סגל רשות ניירות ערך.

(3) הוספת דרישה לתת גילוי על כל חלוקה (לרבות רכישה עצמית) ולא רק חלוקת דיבידנד.

(4) תיקון ההוראות לעניין מטבע הדיווח בדוחות כספיים ביניים ולעניין כללי החשבונאות לפיהם יצורפו דוחות כספיים של חברה נערבת, בהתאם למתווה שנקבע ביחס לדוחות כספיים שנתיים, כמפורט לעיל.

(5) הוספת דרישה למתן דוחות כספיים נפרדים, ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים, גם במסגרת הדוחות הכספיים הרבעוניים.

(6) ביטול חובת צירוף דוחות כספיים של חברה כלולה בדוחות רבעוניים והמרתה בדרישה ליתן מידע תמציתי אודות חברות כלולות.

עיקרי התיקונים לתקנות פרטי תשקיף

(1) השוואת הגילוי שיש ליתן במסגרת תשקיף לגילוי שיש לכלול במסגרת דוחות כספיים שנתיים.

(2) שילוב ההבהרות בנושא תגמול נושאי משרה שפורסמו במסגרת החלטות סגל רשות ניירות

עסקה עם בעל שליטה

1) תיקון ההוראות לעניין מטבע הדיווח בדוחות הכספיים המצורפים לדוח הצעה או לדוח עסקה בהתאם למתווה שנקבע ביחס לדוחות כספיים שנתיים, כמפורט לעיל.
2) הגבלת אפשרות הצירוף של דוחות כספיים של תאגיד הנרכש במסגרת ההצעה הפרטית בתמורה לניירות הערך שהוצעו, או של תאגיד הנרכש במסגרת העסקה עם בעל השליטה, כך שהדוחות המצורפים יהיו ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים בלבד.

ב.הצעה לתיקון תקנות ניירות ערך – הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

רשות ניירות ערך פרסמה הצעה חדשה לתיקון תקנות ניירות ערך בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי. עיקרי ההצעה הינם כלהלן:

דוח תקופתי (שנתי)

תאגיד יצרף לדוח התקופתי דוח שנתי בדבר הערכת הדייקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית בנוסח הקבוע בתוספת לתקנות. בדוח השנתי תובא התייחסות לפי הפירוט הבא:

1) יינתן גילוי האם הבקרה הפנימית הוערכה כאפקטיבית, אם לא; לעניין זה, אם נמצאה חולשה מהותית בבקרה הפנימית, לא תיחשב הבקרה הפנימית כאפקטיבית.
2) ניתן גילוי לחולשה מהותית לראשונה בדוח שנתי על הבקרה הפנימית, והחולשה המהותית לא תוקנה עד למועד פרסום הדוח השנתי על הבקרה הפנימית העוקב, יראו את דוחות התאגיד מהמועד האמור כדוחות שאינם ערוכים כדון. יו"ר רשות ניירות ערך רשאי לפטור תאגיד מהוראות פסקה זו, וכן להתנות פטור זה בתנאים, אם שוכנע כי בנסיבות העניין נבצר מהתאגיד לתקן את החולשה המהותית למועד האמור; ניתן פטור כאמור – יובאו פרטים בדבר עובדה זו במסגרת הדוח השנתי על הבקרה הפנימית.
3) הוערכה הבקרה הפנימית כבקרה שאינה אפקטיבית, יפורטו כל החולשות המהותיות

הקיימות בבקרה הפנימית למועד הדיווח, המועד בו ניתן להן גילוי לראשונה, השפעתן על הדיווח הכספי ועל הגילוי, הפעולות שנקטו עד למועד הדיווח לצורך תיקון החולשות המהותיות כאמור, וכן לוחות הזמנים והפעולות שבכוונת התאגיד לנקוט לשם השלמת תיקון זה; כמו כן יפורטו הפעולות אותן נקט התאגיד על מנת להבטיח כי על אף קיומה של החולשה המהותית, הדוחות ערוכים כדון.
4) יפורטו כל החולשות המהותיות אשר תוקנו במהלך שנת הדיווח, לרבות מועד הדוח בו ניתן לראשונה דיווח אודותיהן, ולמעט חולשות מהותיות שנתגלו ותוקנו במהלך אותו רבעון.
5) בדוח השנתי על הבקרה הפנימית רשאי התאגיד לכלול פרטים נוספים כמפורט להלן:
i. פרטים בדבר ליקויים משמעותיים שנתגלו בבקרה הפנימית למועד הדוח.
ii. פרטים בדבר אופן הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על ידי התאגיד, לרבות היקפה.

לדוח השנתי על הבקרה הפנימית יצורפו הצהרות חתומות של המנכ"ל ושל נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים על פי הנוסח המפורט בתוספת לתקנות.

לדוח השנתי על הבקרה הפנימית יצורף דוח של רואה החשבון המבקר של התאגיד, שיכלול חוות דעתו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, ובדבר חולשות מהותיות שהוא זיהה בבקרה זו, ובכלל זה כאלה שלא ניתן להן גילוי נאות בהערכת הדייקטוריון וההנהלה כמפורט בדוח השנתי על הבקרה הפנימית.

דוח רבעוני

תאגיד יצרף לדוח הרבעוני דוח רבעוני בדבר הערכת הדייקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית בנוסח הקבוע בתוספת לתקנות. בדוח תובא התייחסות לפי הפירוט הבא:

1) יינתן גילוי האם במהלך תקופת הדיווח, הובא לידיעת הדייקטוריון וההנהלה אירוע או עניין שעשוי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית כפי שהובאה בדוח הרבעוני על הבקרה הפנימית האחרון, או בדוח השנתי על הבקרה הפנימית האחרון, לפי המאוחר.

הדוח הרבעוני על הבקרה הפנימית יסקר על ידי רואה החשבון המבקר של התאגיד; סקירת רואה החשבון המבקר תתייחס לבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ותצורף לדוח הרבעוני על הבקרה הפנימית.

תחילה

תחילתן של התקנות החל מהדוח התקופתי לשנת 2010, למעט ההוראות ביחס לחולשה מהותית בבקרה הפנימית אשר טרם תוקנה, אשר יחולו החל מהדוח התקופתי לשנת 2011. ביחס לתאגיד אשר הציע ניירות ערך שלו לציבור על פי תשקיף לראשונה, התקנות יחולו החל מהדוח התקופתי של השנה העוקבת לשנה בה ניתן היתר לפרסום התשקיף (ההוראות ביחס לחולשה מהותית בבקרה הפנימית אשר לא תוקנה יחולו ביחס לתאגיד כאמור החל מהדוח התקופתי של שנה לאחר מכן).

הוראות מעבר

לדוח התקופתי לשנת 2009 יצורפו הצהרות חתומות של המנהל הכללי ושל נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים בנוסח המצורף לתקנות (הצהרות בנוסח מצומצם המתייחסות להיעדר מצגים מטעים ולנאותות הדוחות הכספיים).

בתקופה שממועד פרסום התקנות ועד מועד התחילה, יובאו בדוח הדירקטוריון או בדוח הדירקטוריון לתקופת הביניים, לפי העניין, פרטים בדבר שלבי היערכות וההתקדמות של התאגיד ביישום הוראות התקנות (להלן: "יישום הפרויקט"). כדלקמן: בדוח הדירקטוריון המצורף לדוח השנתי לשנת 2009, ייתן התאגיד גילוי בדבר הפעולות שביצע עד למועד הדוח, ובין היתר ציון כי נקבעה תכנית היערכות ליישום הפרויקט, ציון שם האחראי ליישום הפרויקט בתאגיד, ומיפוי התהליכים אשר התאגיד רואה אותם כמהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי; בדוח הדירקטוריון המצורף לדוח הביניים ליום 30.6.2010 ייתן התאגיד גילוי בדבר הפעולות שביצע עד מועד הדוח, ובכלל זאת ציון כי בוצע הליך הערכת סיכונים של הבקרה הפנימית וכי בוצע תיעוד התהליכים העסקיים והבקורות הפנימיות הקיימות על הדיווח הכספי ועל הגילוי, וכן כי בוצע הליך ניתוח פערים קיימים בתכנון הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.

2) הובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון אירוע או עניין כאמור לעיל, יינתן גילוי ביחס לאירוע או לעניין והשפעתו על הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית.

3) נתגלתה חולשה מהותית במהלך תקופת הדיווח וטרם תוקנה למועד הדוח, או שטרם תוקנה חולשה מהותית שגילוי אודותיה ניתן בדוח בדבר הבקרה הפנימית האחרון - רבעוני או שנתי, לפי העניין (להלן - "הדוח האחרון"), יובאו פרטים אודותיה, תפורט השפעתה על הדיווח הכספי ועל הגילוי, הפעולות שנגקטו עד למועד הדוח לצורך תיקונה וכן לוחות הזמנים והפעולות שבכוונת התאגיד לנקוט לשם השלמת תיקון זה; כמו כן יפורטו הפעולות אותן נקט התאגיד על מנת להבטיח כי על אף קיומה של החולשה המהותית, הדוחות ערוכים כדין.

4) תוקנה חולשה מהותית במהלך תקופת הדיווח, וניתן גילוי אודותיה בדוח האחרון, יינתן גילוי מפורט אודות החולשה המהותית שתוקנה.

5) ניתן גילוי לראשונה לחולשה מהותית בדוח רבעוני על הבקרה הפנימית שצורף לדוח הרבעוני לרבעון הראשון או השני, והחולשה המהותית האמורה לא תוקנה עד למועד פרסום הדוח השנתי על הבקרה הפנימית הקרוב, יראו את דוחות התאגיד ממועד זה, ועד למועד תיקון החולשה המהותית, כדוחות שאינם ערוכים כדין; ניתן גילוי לראשונה לחולשה מהותית בדוח רבעוני על הבקרה הפנימית שצורף לדוח הרבעוני לרבעון השלישי, והחולשה המהותית לא תוקנה עד למועד פרסום הדוח הרבעוני על הבקרה הפנימית המצורף לדוח הרבעוני לרבעון הראשון של השנה העוקבת, יראו את דוחות התאגיד ממועד זה, ועד למועד תיקון החולשה המהותית, כדוחות שאינם ערוכים כדין; יי"ר הרשות רשאי לפטור תאגיד מהוראות פסקה זו, וכן להתנות פטור זה בתנאים, אם שוכנע כי בנסיבות העניין נבצר מהתאגיד לתקן את החולשה המהותית למועד האמור; ניתן פטור כאמור - יובאו פרטים בדבר עובדה זו.

לדוח הרבעוני על הבקרה הפנימית יצורפו הצהרות חתומות של המנכ"ל ושל נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים על פי הנוסח המפורט בתוספת לתקנות.

תאגיד אשר לא השלים את ביצוע הפעולות המפורטות לעיל במועדים האמורים יציין עובדה זו ואת הסיבה בשלה לא השלים את הפעולות האמורות, וכן את לוח הזמנים להשלמתן.

תחולה

ההוראות לא יחולו על תאגיד בנקאי ומבטח. יו"ר רשות ניירות ערך רשאי לפטור תאגיד או סוג תאגידים מהוראות אלה, או להתנות את הפטור בתנאים.

2.הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים

א. הצעה לתקן דיווח כספי בינלאומי בנושא מכשירים פיננסיים: סיווג ומדידה

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה את הצעה 2009/7 בנושא מכשירים פיננסיים: סיווג ומדידה (להלן: "ההצעה לתקן"), כחלק מפרויקט החלפת דרישות הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים (הכולל בנוסף את נושאי ירידת ערך וחשבונאות גידור). ההצעה לתקן מיועדת להחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "תקן חשבונאות בינלאומי 39").

להלן עיקרי השינויים בהצעה לתקן לעומת תקן חשבונאות בינלאומי 39:

- נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות יימדדו לפי אחת משתי קטגוריות בלבד: עלות מופחתת או שווי הוגן
- מכשירים פיננסיים עם מאפייני הלוואה בסיסיים בלבד (basic loan features) ואשר מנוהלים על בסיס התשוואה החוזית (contractual yield) (basis) יימדדו לפי עלות מופחתת. כל יתר המכשירים הפיננסיים יימדדו לפי שווי הוגן
- נגזרים משובצים אשר החוזה המארח שלהם בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 39 לא יופרדו מהחוזה המארח. במקרים כאלה המכשיר המעורב בכללותו יימדד לפי עלות מופחתת או לפי שווי הוגן בהתאם לאמור לעיל
- ביטול הפטור ממדידת שווי הוגן של מכשירים הונים לא מצוטטים אשר עבורם לא ניתן היה לקבוע את השווי ההוגן
- לגבי מכשירים הונים אשר אינם מוחזקים למסחר, קיימת אפשרות לבחור, בעת ההכרה לראשונה בהם, להכיר בשינויים בשווי ההוגן (כולל בדיבנדים) במסגרת רווח כולל אחר

- (other comprehensive income) ולא במסגרת רווח והפסד כאשר שינויים בשווי הוגן שנזקפו לרווח הכולל האחר לא יועברו לרווח והפסד לאחר מכן, אף לא בעת גריעת ההשקעה
- איסור על שינויים בסיווג בין הקטגוריות השונות לאחר ההכרה לראשונה במכשירים הפיננסיים
  - בנוסף, קיימות בהצעה לתקן גם גישות חלופיות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

תחילה והוראות מעבר

צפוי כי מועד התחילה של התקן יהיה לא לפני 1 בינואר, 2012. התקן צפוי להיות מפורסם במועד אשר יאפשר יישום מוקדם, לפי בחירה, בדוחות הכספיים לשנת 2009. הוראות התקן ייושמו למפרע, אולם עיקר השינויים ביחס להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 89 ייושמו מכאן ואילך.

ב. הצעה לתקן דיווח כספי בינלאומי בנושא פעילויות תחת פיקוח מחירים (Rate-regulated activities)

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה את הצעה 2009/8 בנושא פעילויות תחת פיקוח מחירים.

מטרת ההצעה להבהיר האם ישויות הנתונות תחת פיקוח מחירים יכולות להכיר בנכס או בהתחייבות המיוחסים להשפעות הפיקוח על המחירים בהעדר הנחיות בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. ההצעה כוללת:

- א) תחולה מוגבלת לרגולציית עלות השרות - ההצעה מציעה שעל מנת שתחול על הפעילות התפעולית של הישות, על הפעילות לעמוד בשתי הדרישות הבאות:
- גוף מאושר קובע את המחיר שעל הישות לדרוש מלקוחותיה, ומחיר זה הינו מחייב; ו-
  - המחיר נועד לכסות את העלויות המסוימות שנוצרו לישות באספקת הטובין או השרות ולהרוויח רווח מסוים.
- על ישות לבחון את פעילויותיה התפעוליות בסוף כל תקופת דיווח על מנת להמשיך ולעמוד בתחולת ההצעה. מרגע שישות קובעת כי היא עומדת בתחולת ההצעה לא תידרש עמידה בקריטריונים נוספים על מנת להכיר בנכסים או בהתחייבות רגולטוריות. ב) הכרה מבוססת פיקוח - נכס רגולטורי מייצג את הזכות להשיב עלויות מסוימות ששולמו ולהרוויח רווח מסוים על ידי העלאת מחירים

בתקופות עתידיות. התחייבות רגולטורית מייצגת את המחויבות להחזיר הכנסות שהתקבלו ולשלם החזר מסוים על ידי הורדת מחירים בתקופות עתידיות. נכס או התחייבות יוכרו בהתבסס על פעולה צפויה או שקרתה בפועל של הרגולטור. אם פעילותה התפעולית של הישות מפסיקה לעמוד בדרישות ההצעה, כל נכס או התחייבות רגולטורית מוכרים ייגרעו. כחלופה להכרה בנכס או התחייבות רגולטורית, ישות תידרש לכלול את סכום הנכס או ההתחייבות בערך בספרים של רכוש קבוע או נכס בלתי מוחשי קשור אם הרגולטור דורש היוון שכזה לצורך קביעת מחיר.

ג) מדידה מבוססת על ערך נוכחי של תזרימי מזומנים צפויים - נכסים והתחייבויות רגולטוריות יוכרו לראשונה וימדדו בכל תאריך דיווח על בסיס הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים. על הישות לאמוד את סיכויי החזר של נכס רגולטורי מוכר בכל תאריך דיווח.

ד) גילוי פיקוח על מחירים - יש לתת גילוי לאופי והשפעתו הפיננסית של הפיקוח על המחירים.

תחילה והוראת מעבר

מועד תחילה לא צוין, כאשר יישום מוקדם יהא מותר. התקן ייושם למפרע ביחס לנכסים רגולטוריים והתחייבויות רגולטוריות הקיימים בתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת, כאשר ההשפעה תקבל ביטוי בהתאמת יתרת הפתיחה של העודפים.

ג. הצעה לתיקון תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה - סוגיות בסיווג זכויות

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה את הצעה 2009/9 בנושא סוגיות בסיווג זכויות, אשר מיועדת לתקן את תקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה. המשמעות הינה כי מכשירים פיננסיים יוכרו כמכשירים הוניים גם כאשר הסכום נקוב

מטרת ההצעה להבהיר כי יש לסווג מכשירים פיננסיים המעניקים למחזיק בהם זכות לרכוש מספר קבוע של מכשיריה הוניים של הישות תמורת סכום קבוע הנקוב במטבע כלשהו (ולאו דווקא במטבע הפעילות של הישות) כמכשירים הוניים, אם הישות מעניקה את הזכויות פרו-

ראטה לכל המחזיקים הקיימים באותה קבוצה של מכשירים הוניים (בלתי נגזרים) שלה. המשמעות הינה כי מכשירים פיננסיים כאמור יוכרו כמכשירים הוניים, גם כאשר הסכום נקוב במטבע שאינו מטבע הפעילות של הישות.

תחילה והוראות מעבר

מועד תחילה לא צוין, אולם צפוי כי התיקון יתפרסם לפני תום 2009, כאשר התיקון יחול לתקופות שנתיות המתחילות 90 יום ממועד פרסומו. יישום מוקדם יהא מותר. התיקון ייושם למפרע.

ד. הצעה לתיקון תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד - שיעור ההיוון

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה את הצעה 2009/10 בנושא שיעור ההיוון, המיועד לתקן את תקן חשבונאות בינלאומי 19.

תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד (להלן: "התקן") מחייב ישות לקבוע את שיעור ההיוון לפי התשואה של אג"ח קונצרני באיכות גבוהה בסוף תקופת הדיווח. במדינות בהן לא קיים שוק בו מתקיימת סחירות גבוהה באג"ח קונצרניות, התקן מחייב את הישות להשתמש בתשואה של אג"ח ממשלתית. לפי ההצעה לתיקון שיעור ההיוון יהיה מבוסס על תשואה של אג"ח קונצרני באיכות גבוהה בסוף תקופת הדיווח גם כאשר לא קיים שוק בו מתקיימת סחירות גבוהה לאג"ח מסוג זה.

תחילה והוראת מעבר

מועד תחילה לא צוין, אולם התיקון צפוי להיות מפורסם במועד אשר יאפשר יישום מוקדם, לפי בחירה, בדוחות הכספיים לשנת 2009. התיקון ייושם מכאן ואילך מתחילת תקופת הדיווח בה התיקון מיושם לראשונה, כאשר ההשפעה תקבל ביטוי בהתאמת יתרת הפתיחה של העודפים.

ה. הצעה לשיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה את הצעה 2009/11 בנושא שיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים לשנת 2010 (פרויקט השיפורים השנתי לשנת 2010). במסגרת ההצעה נכללים 15 תיקונים ל- 11 תקני דיווח כספי בינלאומיים. מועד התחילה של התיקונים הינו ככלל 1 בינואר,

11 אשר יישום מוקדם יהא מותר.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 1 אימוץ ראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים, שינוי מדיניות חשבונאית בשנת האימוץ ראשונה – מוצע לתקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 1 כדי לספק הנחיות בנוגע לשינוי מדיניות חשבונאית ושינוי בשימוש בפטורים בתקן דיווח כספי בינלאומי 1, במהלך התקופה הנכללת בדוחות הכספיים הראשונים המוצגים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים. ההנחיות יחולו על ישויות המפרסמות דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 דיווח כספי לתקופות ביניים, במהלך התקופה הנכללת בדוחות הכספיים הראשונים המוצגים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם להצעה, ביאור המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים יסביר אף את השפעת שינויים אלו.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 1 אימוץ ראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים, בסיס השערוך כעלות נחשבת – מוצע כי מיישם ראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים יוכל להשתמש במדידת שווי הוגן כתוצאה מאירוע אשר גרר מדידת שווי הוגן (כגון הנפקה ראשונה לציבור) כעלות נחשבת, גם כאשר ההערכה מחדש מתבצעת במהלך תקופת דיווח הנכללת בדוחות הכספיים הראשונים המוצגים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים (המתקון), הוראת מעבר ביחס לתמורה מותנית בצירוף עסקים שארע לפני מועד התחילה של תקן דיווח כספי בינלאומי 3 (המתקון) – מוצע להבהיר כי הטיפול בתמורה מותנית הנובעת מצירוף עסקים שארע לפני תאריך התחילה של תקן דיווח כספי בינלאומי 3 (המתקון) ימשיך להיות בהתאם להוראות תקן דיווח כספי בינלאומי 3 לפני התיקון, היינו, בדרך של התאמת התמורה בצירוף העסקים.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים (המתקון), מדידה של זכויות שאינן מקנות שליטה – מוצע לתקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 3 (המתקון) ולהגביל את בחירת המדיניות החשבונאית למדידת זכויות שאינן מקנות שליטה במועד ההכרה לראשונה, למכשירים המקנים זכות בעלות בהווה ומעניקים למחזיק חלק בנכסים נטו במקרה

של פירוק, כאשר זכויות כאמור יימדדו או לפי שווי הוגן או לפי חלקם היחסי של הזכויות שאינן מקנות שליטה בנכסים המזוהים נטו של הנרכש. בחירת המדיניות לא תחול על מכשירים אחרים (כגון רכיבים הוניים של אגרות חוב), אשר יימדדו לפי שווי הוגן או לפי הוראות תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים (המתקון), מענקי תשלום מבוססי מניות שאינם מוחלפים או שמוחלפים מרצון – מוצע לתקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 3 (המתקון) כך שההנחיות לייחוס מדידה מבוססת שוק (market-based measure) של מענקים מבוססי מניות המונפקים חלף מענקים כאמור של הנרכש, יחולו גם לגבי מענקים המוחלפים מרצון ומענקים שאינם מוחלפים.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 5 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 5 במקרים של אובדן השפעה מהותית או אובדן שליטה משותפת – מוצע לתקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 5 כך שכאשר ישות מחויבת לתוכנית למכירה שתוצאתה אובדן השפעה מהותית או אובדן שליטה משותפת, ההשקעה כולה תסווג כמוחזקת למכירה כאשר עומדים בתנאים הרלוונטיים בתקן דיווח כספי בינלאומי 5, וזאת גם כאשר הישות תמשיך להחזיק בחלק מהישות שהייתה תחת השפעה מהותית או שליטה משותפת לאחר המכירה.

אזיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים, תיקונים לגילויים – מוצע לכלול מספר תיקונים לגילויים הנדרשים בתקן דיווח כספי בינלאומי 7, ובכלל זאת גילויים איכותיים מסוימים אשר ידרשו "לתמוך ולחזק" גילויים כמותיים מסוימים, הסרת הסעיף המציין כי גילויים כמותיים אינם נדרשים כאשר הסיכון זניח, דרישת גילוי של הסכום המייצג בצורה הטובה ביותר את החשיפה המרבית של הישות לסיכון אשראי ללא התחשבות בטוחות המוחזקות רק כאשר הערך בספרים של הנכס הפיננסי אינו משקף חשיפה כזו, מתן גילוי להשפעה הכספית של בטוחה המוחזקת כהגנה וחיזוקי אשראי אחרים ביחס למכשירים פיננסיים, בנוסף לדרישה הקיימת לתיאור קיומה ואופייה של בטוחה כזו, הסרת הדרישה לגילוי הערך

בספרים של נכסים פיננסיים שלא עבר זמן פירעונם או שלא הוכרה בגינם ירידת ערך כתוצאה מהסכמה לשינוי תנאיהם, הסרת הדרישה לספק תיאור של בטוחה המוחזקת כהגנה וחיזוקי אשראי אחרים ביחס לנכסים פיננסיים שעבר מועד פירעונם או הוכרה בגינם ירידת ערך, והדרישה לגלות את האופי והערך בספרים של בטוחות שהתקבלו, כולל מדיניות לשימוש בנכסים פיננסיים ולא פיננסיים כאשר הם אינם ניתנים להמרה באופן מיידי למזומן, תחול על בטוחות המוחזקות בסוף תקופת הדיווח בלבד.

8.1 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 1 (המתקן) הצגת דוחות כספיים, הצגת דוח על השינויים בהון – מוצע לתקן את תקן חשבונאות בינלאומי 1 כך שניתן יהיה להציג רכיבים מסוימים (רווח או הפסד, כל הרכיבים של הרווח הכולל האחר ועסקאות עם בעלי מניות בכשירותם כבעלי מניות), אשר הצגתם נדרשת כיום בדוח על השינויים בהון, בדוח על השינויים בהון או בביאורים.

8.2 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, שינוי במינוח של המאפיינים האיכותיים – מוצע לתקן מושגים מסוימים בתקן חשבונאות בינלאומי 8 כך שיתאימו למושגים בהם משתמשים במסגרת המושגית המיועדת להחליף את המסגרת המושגית להכנת דוחות כספיים ולהצגתם.

8.3 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 27 (2008) דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים, ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות, ישויות בשליטה משותפת וחברות בנות בדוחות הכספיים הנפרדים של המשקיע – מוצע לתקן את תקן חשבונאות בינלאומי 27 (2008) כך שבדוחות הכספיים הנפרדים של המשקיע כל בחינה של ירידת ערך המתייחסת להשקעות בחברות כלולות, ישויות בשליטה משותפת או חברות בנות המוכרות לפי עלות, תהיה כפופה לדרישות של תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה, חלק דרישת תקן חשבונאות בינלאומי 36 ירידת ערך נכסים, תוך הכללת תיקונים מתאימים בתקן חשבונאות בינלאומי 36.

8.4 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 27 (2008) דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים,

הוראות מעבר לתיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 21, תקן חשבונאות בינלאומי 28 לתקן חשבונאות בינלאומי 31 בעקבות תקן חשבונאות בינלאומי 27 (2008) – מוצע להבהיר כי התיקונים לתקנים האמורים אשר נבעו מתקן חשבונאות בינלאומי 27 (2008) ייושמו מכאן ואילך (למעט תיקונים המתייחסים לדוחות כספיים נפרדים אשר ייושמו למפרע).

2.1 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 28 השקעות בחברות כלולות, שימוש חלקי בשווי הוגן למדידת חברות כלולות – מוצע כי כאשר קרן הון סיכון, קרן נאמנות או ישות דומה מחזיקות בהשקעה בחברה כלולה הן במישרין והן בעקיפין (משמע בחלקים נפרדים), כאשר חלק מן ההשקעה כאמור יועד בעת הכרה לראשונה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ולכן מוצא מתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 28, אזי החלק בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 28 יטופל בהתאם לאותו התקן, ואילו החלק שאינו בתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 28 יטופל בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39.

3.1 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 34 דיווח כספי לתקופות ביניים, אירועים משמעותיים ועסקאות – מוצע להוסיף כדוגמאות הדורשות גילוי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 שינויים משמעותיים בתנאים העסקיים או הכלכליים של הישות שהם בעלי השפעה על שווי ההון של פריטים בדוח על המצב הכספי, בין אם פריטים אלו נמדדים בשווי הוגן ובין אם לאו, העברות משמעותיות של מכשירים פיננסיים בין רמות בהיררכיית השווי ההוגן ושינוי סיווג של נכסים כתוצאה משינוי בייעודם או בשימושם.

4.1 תקן לתקן חשבונאות בינלאומי 40 נדל"ן להשקעה, פיתוח מחדש של נדל"ן להשקעה עם כוונת מכירה – מוצע לתקן את תקן חשבונאות בינלאומי 40 כך שישויות לא תסווג נדל"ן להשקעה שפותח מחדש במטרה למכירה למלאי. על הישות להמשיך ולסווג נדל"ן זה כנדל"ן להשקעה. בנוסף, מוצע כי אם ישויות תחליט למכור את הנדל"ן להשקעה, יהיה עליה להחיל לגביו את תקן דיווח כספי בינלאומי 5 נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו בתנאי שהנדל"ן עומד בתנאי הסיווג של מוחזק למכירה. אם התנאים הללו אינם מתקיימים, יש להמשיך

האם קיים הבדל בין התנאים של ההתחייבות הפיננסית הנותרת כאמור לבין התנאים המקוריים של ההתחייבות הפיננסית, ואם קיימים הבדלים מהותיים, יש להתייחס לכך (אף ביחס לחלק זה) כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39.

יש ליתן גילוי לרווח או הפסד הנובע מסילוק התחייבות פיננסית כאמור לעיל בשורה נפרדת בדוח רווח או הפסד או בביאורים.

תחילה והוראות מעבר
מועד תחילה לא צוין. יישום מוקדם יהא מותר. הפרשנות תישם למפרע.

וליישם את תקן חשבונאות בינלאומי 40 וליתן גילויים מסוימים בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 5, בדומה לגילויים הנדרשים בקשר לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה. **5 תיקון לפרשנות בינלאומית 13 תוכניות נאמנות לקוחות, שווי הוגן של זיכוי מענק** – מוצע להשתמש בביטוי "שווי הוגן" בהקשר לזיכוי מענק ובביטוי "שווי" בהקשר למענקים בהם ניתן לפדות את אותם הזיכויים (כך שהשווי של המענקים יגלם את הציפיות לחילוט).

ו. הצעה לתיקון תקן דיווח כספי בינלאומי 1 אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים – פטורים נוספים למאמצים לראשונה

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים פרסמה הצעה לתיקון תקן דיווח כספי בינלאומי 1 אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים תוך הוספת מספר פטורים למאמצים לראשונה: פטור המתייחס לעלות נחשבת של נכסי גז ונפט, פטור המתייחס לבחינה מחדש האם הסדר מכיל חכירה (המרחיב את הפטור הקיים) ופטור המתייחס לעלות נחשבת לפעילויות הכפופות לפיקוח מחירים.

ז. הצעה לפרשנות בינלאומית בעניין פירעון התחייבויות פיננסיות באמצעות מכשירים הוניים

הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי פרסמה הצעה לפרשנות בינלאומית בעניין פירעון התחייבויות פיננסיות (במלואן או בחלקן) באמצעות מכשירים הוניים. בהתאם להצעה מכשירים הוניים שהונפקו בתמורה לסילוק התחייבויות פיננסיות יכללו בהגדרת "תמורה ששולמה" בתקן חשבונאות בינלאומי 39. מכשירים הוניים כאמור יימדדו לפי שוויים הוגן או לפי השווי הוגן של ההתחייבות הפיננסית שסולקה, המהימן מביניהם, וההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות הפיננסית שסולקה למדידה לראשונה של המכשירים הוניים כאמור יזכר ברווח או הפסד.

כאשר חלק בלבד מהתחייבות פיננסית מסולק על ידי הנפקת המכשירים הוניים, על הישות לאמוד, ביחס להתחייבות הפיננסית הנותרת,

מיסים

22-28	א. חקיקה
28-30	ב. חוזרים
30-34	ג. פסיקה
34-35	ד. מיסוי בינלאומי

א. חקיקה

. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 170), התשס"ט - 2009

לאחרונה, בעקבות פסק דין ורד פרי¹, התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 170) התשס"ט - 2009 (להלן: "התיקון"). במסגרת התיקון הוחלף, בין היתר, סעיף 32(1) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 (להלן: "הפקודה") אשר בטרם התיקון קבע איסור כללי על ניכוי "הוצאות הבית או הוצאות פרטיות". מעבר לסוגיה הספציפית שנדונה בו, פסק דין ורד פרי שינה את כללי ניכוי ההוצאות ואת היחס בין המבחנים השונים שנקבעו בעבר בפסיקה. לאור זאת החליטה הכנסת להתאים את הפקודה למצב המשפטי ששרר טרם פסק הדין. התיקון קובע, באופן כללי, כי לא יותרו בניכוי בבירור הכנסה חייבת "הוצאות שאינן כרוכות ושלוכות בתהליך הפקת ההכנסה", אשר הוגדרו כ"הוצאות המשתלבות בתהליך הטבעי של הפקת ההכנסה ומבנהו הטבעי של מקור ההכנסה, ומהוות חלק בלתי נפרד מהם". סעיף 32(1) לפקודה, בנוסחו לאחר התיקון, מוסיף וקובע כי "הוצאות שאינן כרוכות ושלוכות בתהליך הפקת ההכנסה" כוללות באופן ספציפי גם את "הוצאות הבית, הוצאות פרטיות, הוצאות שהוצאו לשם הגעה למקום ההשתכרות ולשם חזרה ממנו, והוצאות שהוצאו לשם טיפול בילד או השגחה עליו או לשם טיפול באדם אחר או השגחה עליו" (להלן: "הוצאות טיפול בילד"). תחילתו של תיקון סעיף 32(1) לפקודה היא מיום פרסום התיקון ברשומות (16.7.09).

יצוין כי אי התרה בניכוי של הוצאות טיפול בילד נועדה להתגבר, ספציפית, על פסיקתו של בית המשפט העליון שניתנה לאחרונה בעניין ורד פרי, במסגרתה נקבע כי הוצאות השגחה על ילדים יותרו בניכוי מכוח הוראות הפקודה. במקביל לשלילת ניכוי הוצאות טיפול בילד, וכצעד משלים, תיקן המחוקק את ההוראות ביחס

לנקודות זיכוי בגין ילדים במשפחה חד הורית (סעיף 40(ב)(1) לפקודה) וכן את ההוראות המעניקות נקודות זיכוי לאישה בחישוב נפרד בשל הכנסה מיגיעה אישית (סעיף 66(ג)(3) לפקודה). במסגרת התיקון נקבעה זכאות לשתי נקודות זיכוי בשל כל ילד החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו עד לשנת המס שבה מלאו לו **חמש שנים**, וזאת במקום נקודת זיכוי אחת בלבד שלה היה זכאי בטרם התיקון בשל אותן שנים. **תחילתם של התיקונים ביחס לנקודות הזיכוי במשפחה חד-הורית ולאישה בחישוב נפרד, כאמור לעיל, הוא ביום 1.1.2012 והם יחולו על הכנסה שהופקה במועד זה ואילך.**

כמו כן, במסגרת התיקון תוקן החוק להגדלת שיעור השתתפות בכוח העבודה וצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי) התשס"ח - 2007.

1. ע"א 43/08 תז"ד שומה גוש דן נ' ורד פרי מיסים כג/3 (יוני 2009) ה-8.

חוק ההסדרים לשנות המס 2009 ו-2010 היבטי מס נבחרים

ביום 23.7.2009 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: "החוק").

החוק מכיל, בין היתר, תיקונים רבים בעלי השלכות מס משמעותיות בפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה" או "הפקודה"), בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן: "חוק מע"מ") בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי") ובחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן: "החוק לעידוד השקעות הון").

להלן נקודות נבחרות מתוך הוראות החוק:

מס הכנסה

- הפחתת שיעור המס על דיבידנד המחולק ליחידאו לחברה משפחתית שמקורו ברווחים ראויים לחלוקה שנצברו עד 1.1.2003 (הוספת הוראת שעה ביחס לסעיף 125 לפקודה, ותיקון סעיף 94ב(א)(2) לפקודה).
נקבע כי, שיעור המס שיחול על דיבידנד שמקורו ברווחים ראויים לחלוקה שנצברו עד ליום 1.1.2003, יהיה 12% (במקום 20% או 25%) בלבד שהתקיימו כל אלה:
  - ההכנסה מדיבידנד שולמה על ידי החברה מחלקת הדיבידנד והתקבלה בידי יחיד או חברה המשפחתית בתקופה שמיום 1.10.2009 ועד יום 30.9.2010.
  - יום רכישת המניות שבשלהן התקבלה ההכנסה מדיבידנד היה לפני 1.1.2003.
  - אילו מקבל הדיבידנד היה מוכר את מניותיו הוא היה חייב במס בשיעור של 10% ביחס לחלק מרווח ההון בגובה רווחים הראויים לחלוקה המחושבים לפי הוראת סעיף 94ב לפקודה.
  - בכל אחת מהשנים 2009 - 2012, הסכום הכולל של הכנסת עבודה, דמי ניהול, הפרשי הצמדה או ריבית ותשלומים אחרים ששולמו על ידי החברה שחילקה את הדיבידנד האמור למקבל הדיבידנד דלעיל, בהפחתת ההכנסה מדיבידנד שחויבה במס

בשיעור המס המיוחד של 12%, לא פחת מממוצע סכום התשלומים כאמור (הכנסת עבודה, דמי ניהול וכו') ששולמו לו על ידי החברה בשנים 2007-2008.
מטרת ההוראה לאפשר חלוקת סכומים כאמור גם ללא פירוק או מכירת החברה, בשיעור מס מופחת, והכל - אם חלוקה זו לא תגרור אחריה ירידה בסכומים המשולמים לאותו אדם מאותה חברה בשנים שעד 2012 (ביחס לסכומים ששולמו לא בשנים 2007-2008).

- ביטול המיסוי על רווחי קופות גמל לתגמולים (תיקון סעיף 3(ה)4(1) לפקודה) נקבע כי יבוטל המיסוי על רווחים שנצברים בקופות הגמל לתגמולים (קופות הגמל ההוניות) בגין הפקודות שבוצעו במהלך השנים 2003-2007, וששולמו לנישום החל מיום 1.7.2009 ואילך, ובלבד שמדובר ב"משיכה כדין".

נזכר כי על פי הוראות הפקודה קודם לתיקון, התשואה הריאלית בקופות התגמולים נקבעה כחייבת במס בשיעור 15%/20% בעת משיכתה בפועל. ביטול "המסלול ההוני" יצר מצב בו רווחי 5 השנים האמורות חייב במס בעוד הכספים שהופקדו קודם לכן פטורים ממס והסכומים שהופקדו מיום 1.1.2008 מיועדים לתשלום קצבה ולא ניתנים למשיכה באופן חד פעמי.

- הפחתת שיעור מס החברות (תיקון סעיף 126(א) לפקודה)
נקבע כי מס החברות יופחת בהדרגתיות ב-1% בכל שנה, החל משנת המס 2011 (24%) עד לשנת המס 2015 (20%), ויעמוד לבסוף בשנת המס 2016 על שיעור של 18%. יודגש, כי שיעור מס החברות בשנים 2009 ו-2010 לא שונה, והוא עומד על 26% ו-25%, בהתאמה.

- הפחתת שיעורי המס על יחידים (תיקון סעיף 121 לפקודה)
נקבע כי ירווחו מדרגות המס ויפחתו שיעורי המס החלים על יחידים. מדרגות המס ירווחו החל משנת המס 2011 ואילך. שיעורי המס יופחתו בהדרגתיות החל משנת המס 2012 ועד לשנת המס 2016 כאשר בשנת 2016 שיעור המס השולי המירבי יהיה 39%. ביחס לשנת המס 2010, נקבע כי יחולו שיעורי מס אחרים וגבוהים יותר, בהשוואה למדרגות ולשיעורים שנקבעו לשנה זו בתיקונים קודמים

ההטבות השונות הניתנות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים באמצעות התקנת תקנות, תוגבל עד ל-10 שנים נוספות בלבד. כמו כן, על מנת ליהנות מהארכה כאמור, על היחיד יהיה לבצע השקעה משמעותית בישראל שיש בה כדי לקדם יעדים לאומיים הנוגעים למשק המדינה. על ההשקעה להיות מבוצעת בתוך שנתיים ממועד עלייתו/שובו של היחיד לישראל, או בתוך שנתיים מיום כניסתו לתוקף של תקנות לפי הוראה זו, לפי המאוחר מביניהם. עוד נקבע כי, ניתן יהיה לקבוע כי תקנות כאמור יחולו אף על יחיד שביצע את ההשקעה לפני מועד עלייתו/שובו לישראל.

- **דחיית יישום כלל-ארצי של מנגנון מס הכנסה שלילי(תיקון סעיפים 26(ג) ו-27(ב))** לחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה¹⁾

דחיית המועד של החלת מנגנון מס הכנסה שלילי בכל הארץ משנת 2009 לשנת 2011.

- **קבלת מידע מהמוסד לביטוח לאומי (תיקון סעיף 140א לפקודה)**

על מנת להגביר את אכיפת המס, ובדומה להוראות מקבילות שנחקקו בחוק מע"מ במסגרת חוק זה, נקבע כי רשות המסים תהא רשאית לקבל מהמוסד לביטוח לאומי מידע לגבי תשלומים או גמלאות שמשלם המוסד לביטוח לאומי לנישום, וזאת אף ללא התקנת תקנות כפי שנדרש בטרם נחקק חוק זה. עוד נקבע כי ניתן יהיה לדרוש מידע כאמור החל מיום 15.7.2009, **לרבות לגבי תקופה שקדמה ליום זה.**

- **הגשת טופס 6111 באופן מקוון (תיקון סעיף 240ב לפקודה)**

נקבע כי כל אחד משלושת סוגי הנישומים הבאים - חברות; מי שחלה עליו חובה לנהל מערכת חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה; מי שמנהל מערכת חשבונות ממוחשבת בהתאם להוראות ניהול פנקסי חשבונות - חייב להגיש את טופס 6111 באופן מקוון, החל מהדיווח בשל שנת המס 2010 ואילך.

המנהל יהיה רשאי לפטור נישום כאמור, שאינו

לפקודה (שיעור מס שולי מירבי של 45% לאחר התיקון האחרון לעומת 44% שנקבע בתיקונים 147 ו-160 לפקודה).

- **הפחתת הזיכוי לתושבי ישובים זכאים (תיקון סעיף 11 לפקודה)**

נקבע כי, שיעורי הזיכוי ממס הניתנים לתושבי ישובים הזכאים להטבות מכוח סעיף 11 לפקודה, יופחתו בהדרגה במהלך השנים 2012-2016. זאת, על רקע הפחתת שיעורי המס וריווח מדרגות המס ליחידים.

- **הגבלת האפשרות להאריך את תקופת ההטבות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים (תיקון סעיף 14(ד) לפקודה)** נקבע כי, האפשרות להאריך את תקופת

1 חוק להגדלת ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי), תשס"ח-2007.

חברה, מהגשת טופס 6111 באופן מקוון, בשל סכום מחזור עסקאותיו או מטעמים מיוחדים שיירשמו.

נזכיר כי מדובר בדיווח ממוכן של סעיפי מאזן, דוח רווח והפסד ודוח ההתאמה לצורכי מס.

• העלאת שיעור היטל עובדים זרים
 במסגרת סעיפים 21 ו-22 לחוק ההתייעלות הכלכלית תוקן סעיף 45 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003 באופן שהחל מיום 1 בינואר 2010 יחויב מעסיק¹ של עובד זר בהיטל בשיעור של 20% מכנסתו של עובד זר ששולמה לעובד באותה שנת מס, במקום בשיעור של 10% כפי שהיה לפני התיקון. עוד מוסיף התיקון כי על מעסיק של עובד זר המועסק בהתאם להיתר העסקת עובדים בענף החקלאות יחול היטל בשיעור של 10% (כפי שהיה לפני התיקון), ואילו בענפים מסעדות אתניות, תעשייה ובניין שיעור ההיטל יהיה 15%. ביחס לענף מסעדות אתניות נקבעו הוראות מעבר לפיהן שיעור ההיטל בענף זה בשנים 2010 ו-2011 יהיה 10.75% ו-13.75% בהתאמה.

מס ערך מוסף
• העלאת תקרת מחזור של "עוסק פטור"
 (תיקון הגדרת "עוסק פטור" בסעיף 1 לחוק מע"מ)
 הועלתה תקרת מחזור העסקאות של עוסק פטור מ-67,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח, החל משנת המס 2012 ואילך.

• שינויים מהותיים באופן הדיווח לרשויות מע"מ
 נקבעו מספר רב של הוראות טכניות ביחס לדיווח לרשויות מע"מ, במסגרת המלחמה בתופעת החשבוניות הפיקטיביות (להוראות התחילה והתחולה, ראו להלן תחת "תחילה, תחולה והוראות שעה"):

1. מספרי חשבוניות המס יוקצו לכל עוסק על ידי מנהל מע"מ, והחל מיום 1.1.2012 עוסק לא יהיה רשאי להנפיק חשבונית מס שמספרה לא הוקצה כאמור, מלבד הנפקת חשבוניות שבשל סכומן קבע מנהל מע"מ (בין בדרך כלל ובין לסוגים מסוימים של עוסקים או עסקאות) כי מספרן אינו חייב להיות מוקצה. שר האוצר רשאי לדחות את מועד תחילת הוראה זו בשנה אחת (דרך כלל או לסוגים של עוסקים), אם ימצא כי הדבר נדרש מטעמים תפעוליים.

1. מעסיק, בהתאם להגדרתו בסעיף 4 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל: **"מעסיק - כל המשלם הכנסה לעובד זר, או אחראי לתשלומה, לרבות מי שדינו לעניין תשלום מיסים כדין מדינה."**

2. עובד זר, בהתאם להגדרתו בסעיף 4 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל: **"עובד זר - כהגדרתו בחוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים), התשנ"א-1991 למעט כל אחד מאלה:**

- (1) עובד זר שפרק ו' ליישומכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכלים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) התשנ"ה-1994, חל עליו;
- (2) עובד זר המועסק כדין בישראל שהוא אזרח מדינה הגובלת בישראל והיוצא את ישראל, בדרך כלל בתום יום העבודה, למקום מגוריו באותה מדינה;
- (3) עובד זר המועסק כדין במתן טיפול סיעודי;
- (4) תונאי חוץ וספורטאי חוץ, כהגדרתם בסעיף 5 לפקודת מס הכנסה;
- (5) עובד זר שמשולמת לו, בעבור חודש עבודה, הכנסה בסכום השווה לפעמיים השכר הממוצע במשק, או הכנסה בסכום הגבוה מזה, ולגבי עובד זר המועסק פחות מ-180 שעות בחודש - הכנסה בסכום השווה למספר השעות בו הוא עובד בחודש כשהוא מחולק ב-180 ומוכפל בסכום השווה לפעמיים השכר הממוצע במשק, או הכנסה בסכום הגבוה מזה."

תוכן הדוח	מועד הגשת	לתקופה	שנת הנישום
דוח המפריט את כל חשבוניות המכירה, רשימוני היבוא וחשבוניות הקניה	15 ימים סמוך תחילת הדוח התקופתי	שנת 2010	עוסק שביטול 2009 מחזור עסקאותיו עולה על 4 מיליון ₪ ובנוסף חלה עליו חובה לנהל מערכת חשבוניות לפי שיטת החשבונאות הכמולה
		שנת 2011	עוסק שביטול 2010 מחזור עסקאותיו עולה על 1 מיליון ₪ או עוסק שחלה עליו חובה לנהל מערכת חשבוניות לפי שיטת החשבונאות הכמולה
דוח המפריט את כל חשבוניות הקניה	במועד הגשת הדוח התקופתי	מיום 1.7.2010	מוסד כספי וכן מלכ"ר שרשומים אצלו למחית 400 עובדים בטופס 126 לשנת 2009
		שנת 2011	מלכ"ר שרשומים אצלו למחית 300 עובדים בטופס 126 לשנת 2010

הערות:

- (1) המנהל רשאי לפטור מהגשת הדוח הנוסף סוגי עוסקים או עוסק מסוים כאמור, אם נמצאו טעמים מיוחדים המצדיקים זאת בנסיבות העניין
- (2) עוסק יהיה רשאי להגיש דוח כאמור במקום הדוח התקופתי, באישור המנהל.

1. כל עוסק המדוח לרשויות מע"מ במסגרת איחוד עוסקים יחויב להגיש באופן מקוון ובצירוף חתימה אלקטרונית דוח שנתי מסכם ביחס לכל עסקאות הקניה והמכירה שלו, לרבות העסקאות עם שאר חברי איחוד העוסקים. זאת, החל מדיווח ביחס לשנת המס 2009 אילך שיעשה בשנת 2010.

2. הדיווח התקופתי יבוצע באופן מקוון ובצירוף חתימה אלקטרונית מאושרת או חתימה אלקטרונית מאובטחת¹, ויכלול פירוט של כל חשבוניות המכירה, רשימוני היבוא וחשבוניות הקניה, על מנת שניתן יהיה לבצע הצלבה ביניהן. כמו כן, בדרך זו ניתן יהיה לוודא שחשבוניות הקניה של העוסק דווחו כחשבוניות מכירה על ידי העוסקים שהנפיקו אותן. מטעמים של הצלבת מידע, גם מלכ"רים ומוסדות כספיים יחויבו בהגשת דוח מפורט על תשומותיהם, וזאת בנוסף להגשת הדוח התקופתי הרגיל על ידם. מנהל מע"מ רשאי לפטור עוסק מפירוט חשבוניות המכירה והקניה, כולן או חלקן (דרך כלל או לסוגים של עוסקים או עסקאות), בשל סכומה של כל אחת מחשבוניות אלה, ובלבד שהסכום הכולל של החשבוניות האמורות יפורט בדו"ח.

3. על מנת שהצלבת המידע תוכל להתבצע בין כל העוסקים, החל מיום 1.1.2012 תקופת הדוח של כלל העוסקים תהא בת חודש, אף לאלו שכיום מדווחים רק אחת לחודשיים (תשלום המע"מ אצל האחרונים יישאר אחת לחודשיים). עם זאת, שר האוצר הוסמך לקבוע לגבי עוסק שמחזור עסקאותיו בשנה הקובעת² אינו עולה על 835,000 ש"ח (למעט מי שמחזור עסקאותיו בשנה כאמור הוא אפס), כי הוא יגיש דיווח אחת לחודשיים.

תחילה, תחולה והוראות שעה

ככלל, נקבע כי ההוראות, שפורטו בסעיפים 1-3 לעיל, יכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2012, ביחס לכלל הנישומים. עם זאת, נקבעו הוראות תחילה מוקדמות יותר לנישומים מסוימים, אשר ידרשו להגיש דוח, בנוסף על הדוח התקופתי "הרגיל", כמפורט בטבלה להלן:

1. "חתימה אלקטרונית מאובטחת" ו"חתימה אלקטרונית מאושרת" כהגדרתן בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001. כחתימה אלקטרונית מאובטחת תחשב רק כזו שהונפקה על ידי המדינה או על ידי מי שהמדינה הסמיכה לכך.

2. שנה קובעת" הוגדרה בתקנה 20 לתקנות מע"מ, התשל"ו-1976 כתקופה של 12 חודשים רצופים המסתיימת ב-31 באוגוסט של שנת המס שחלפה.

• **שיתוף במידע בין רשויות המס (תיקון סעיף 142(א) לחוק מע"מ)**

על מנת להגביר את אכיפת המס, ובדומה להוראות מקבילות שנחקקו בפקודת מס הכנסה במסגרת חוק זה, נקבע כי רשויות מע"מ תהיינה רשאיות למסור מידע למוסד לביטוח לאומי, כמפורט בחוק הביטוח הלאומי או בתקנות לפיו (לפירוט המידע - ראו להלן במסגרת השינויים בתחום הביטוח הלאומי). עוד נקבע כי ניתן יהיה לדרוש מידע כאמור החל מיום 15.7.2009, **לרבות לגבי תקופה שקדמה ליום זה.**

ביטוח לאומי

• **העלאת דמי הביטוח הלאומי והתקרה לתשלום**

נקבע כי, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים יועלה ב-0.4%, (על החלק שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע) כהוראת שעה לתקופה שמיום 1.8.2009 ועד ליום 31.3.2011. עוד נקבע כי, התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות תוכפל, מ-5 פעמים השכר הממוצע במשק ל-10 פעמים השכר הממוצע במשק, כהוראת שעה לתקופה שמיום 1.8.2009 ועד ליום 31.12.2010.

• **קיצור תקופת השהייה בחו"ל המונעת זכאות לקצבה**

בהתאם להוראות פרק ד' לחוק הביטוח הלאומי, הורה מבוטח זכאי לקצבת ילדים עבור ילדו הנמצא בישראל. עובר לתיקון, ילד שיצא מחוץ לישראל לתקופה שאינה עולה על 6 חודשים, המשיכו לראותו כנמצא בישראל. במסגרת התיקון נקבע כי תקופה זו תקוצר ל-3 חודשים בלבד. כמו כן, הוראה דומה נקבעה ביחס לקצבאות אחרות המשולמות לזכאים אחרים, כך שקצבה תשולם למי שיצא מישראל בעד 3 החודשים הראשונים ליציאתו בלבד, במקום ל-6 חודשים כפי שהיה

נהוג עובר לתיקון. הוראה זו תחול על גמלה המשתלמת בעד יום 1.8.2009 ואילך, ועל מי שיצא מישראל ביום זה ואילך.

• **מניעת זכאות לדמי אבטלה ללומדי ראיית חשבון ומשפטים**

נקבע כי, סטודנטים לראיית חשבון ומשפטים לא יהיו זכאים לדמי אבטלה, בתקופה של חודשיים לפני מבחני ההסמכה, למי שנבחן בבחינה שתיערך החל מיום 1.6.2010 ואילך.

• **שיתוף במידע בין רשויות המס**

על מנת להגביר את אכיפת המס, ובדומה להוראות מקבילות שנחקקו בחוק זה ביחס לפקודת מס הכנסה ולחוק מע"מ, נקבע כי, המוסד לביטוח לאומי יהא רשאי לקבל מרשות המסים מידע לגבי נישום, וזאת אף ללא התקנת תקנות כפי שנדרש טרם חקיקת חוק זה.

נחקק לוח י"ז, המפרט מהו המידע אותו יהיה רשאי המוסד לביטוח לאומי לקבל, בגין כל סוג גימלה: מידע לגבי הכנסות פירותיות; הכנסה מרווחי הון; בעלות בנדל"ן; החזקת מניות בחברת בית ובחברה משפחתית; וכן מידע בדבר שומות ניכיים שנערכו למעסיק. עוד נקבע כי, ניתן יהיה לדרוש מידע כאמור החל מיום 15.7.2009, **לרבות לגבי תקופה שקדמה ליום זה.**

• **גביית סכום חד-פעמי ביחס למשכורת חודש ספטמבר 2009**

בכוונת הממשלה להקים קרן לסיוע לעסקים שנקלעו למצוקה כלכלית בעטיו של המשבר הכלכלי הפוקד את המשק. בכפוף לקביעת כללים להפעלת הקרן, כנדרש על פי החלטת ממשלה בעניין, נקבע במסגרת פרק י"א לחוק שבמשכורת חודש ספטמבר הקרוב ינכה כל מעביד במגזר הפרטי, באופן חד פעמי, שווי של כרבע יום חופשה מכל עובד שלו, כאשר סכום זה יועבר מכיסו של המעסיק (סה"כ כמחצית שווי של יום חופשה). הכספים יועברו למוסד לביטוח הלאומי², אשר יעבירם לקרן.

1. מעבידים במגזר הציבורי אינם כפופים להוראה זו, ואולם מעביד במגזר הציבורי הכלול ברשימה שיפרסם שר האוצר בצו, יעביר למוסד לביטוח לאומי עד ליום 31.10.2009 ו-31.10.2010, את הסכום שהופחת מדמי ההבראה או מהמשכורת של עובדיו בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם בין ההסתדרות לממשלה, או את ~~הסכום~~ הופחת לפי חוק לתשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנים 2009 ו-2010 (הוראת שעה) התשס"ט-2009מי ההבראה שעל המעביד לשלם לעובדיו במהלך שנת 2009 או שנת 2010, לפי הענין.

2. להערכתנו, המוסד לביטוח לאומי יצטרך להנחות את המעבידים כיצד לציין שהסכומים האמורים נגבים עבור הקרן הממשלתית.

התשלום יחושב כדלקמן: מחצית השכר ברוטו, אשר הינו השכר ממנו מגיעים דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי, יחולק ל-30. לדוגמא, במידה והעובד משתכר 9,000 ש"ח ברוטו בחודש - נחלק את הסכום ל-60 (חלוקה ב-2 ולאחר מכן ב-30) ונקבל 150 ש"ח. מחצית הסכום (75 ש"ח) תנוכה משכרו של העובד, וסכום זה יועבר מכיסו של המעביד. יש לציין כי אם לא ייקבעו כללים להפעלת הקרן, כנדרש בהתאם להחלטת הממשלה בעניין, רשאי שר האוצר לאחר התייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר הרווחה והשירותים החברתיים, לדחות את מועד התשלום.

3. העלאת שיעור מס ערך מוסף, וכן העלאת שיעור מס רווח ומס שכר למוסדות כספיים מ-15.5% ל-16.5% החל מיום 1.7.2009

ביום 22.6.09 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 לפיו בתקופה שמיום 1.7.2009 ועד ליום 31.12.2010 שיעור המע"מ 16.5% במקום 15.5%.

ביום 1.7.2009, פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה) התשס"ט-2009, לפיו בתקופה שמיום 1.7.2009 ועד ליום 31.12.2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5%. לאור זאת:

מס שכר - בשנת המס 2009 יחול שיעור זה לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יולי 2009 ואילך.

מס רווח - בשנת 2009 יחול שיעור המס החדש ביחס למחצית מהרווח בשנת מס זו. הואיל ועל מחצית מהרווח יחול שיעור המס הקודם (16.5%) אזי המשמעות היא כי שיעור מס הרווח בשנת 2009 בלבד יהא 16%.

יצוין כי, לא חל שינוי בשיעור מס השכר המוטל על מלכ"רים, והוא נותר 7.5%.

ב. חוזרים

הנדון: אי תחולה של הוראות סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין כשנותן המתנה שילם את מלוא המס או ניצל פטור מכח פרק חמישי 1

סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ומכירה), התשכ"ג-1963 קובע שמוכר של דירת מגורים, שהתקבלה במתנה, יהיה כפוף לתקופת המתנה בטרם יוכל למכור הדירה בפטור ממס שבח לפי כל אחת מעילות הפטור הקיימות. אורך תקופת הצינון נקבע בהתאם לזהות נותן המתנה, מצבו המשפחתי של מקבל המתנה ולשימוש הנעשה בדירה על ידו. מטרת הסעיף היא למנוע ממעביר המתנה להעביר דירות במתנה לקרוביו תוך ניצול הפטור ממס במכירת זכות במקרקעין לקרוב, כאשר לאחר מכן הקרוב ימכור את דירת המגורים בפטור ממס¹.

ביום 16 ביולי 2009 פרסמו רשויות המס הוראת ביצוע מס' 9/2009 (להלן: "הוראת הביצוע"), אשר הבהירה כי במידה ומעניק המתנה בחר לשלם את מלוא מס שבח בגין עסקת המתנה או לנצל בה את אחד הפטורים ממס שבח הניתנים לו, לא תחול על מקבל המתנה תקופת המתנה מכוח סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין.

הרציונל לקביעה זו הינו, שבמקרה כזה ניתן ללמוד שהמעניק לא העביר את הדירה לקרובו במתנה במטרה להרחיב את מספר הדירות שעשויות לזכות לפטור ממס שבח, כך שאין צורך לכפות על מקבל הדירה תקופת המתנה בטרם יוכל למכור את הדירה שקיבל בפטור ממס. הוראת הביצוע מבטלת את סעיף 6(ג) להוראת ביצוע מס' 33/88, אשר קבעה כי על דירת מגורים שהועברה במתנה פטורה (לרבות לפי פרק חמישי 1), יחולו הסייגים הקבועים בסעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין.

1. וכך, למשל, אלמלא סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין, יכול היה אב שבעלותו דירות מגורים ו-3 ילדים בגרים, להעביר צמד דירותיו לידיו במתנה הפטורה ממס שבח, כשמייד לאחר ההעברה ימכרו - הוא וילדיו - 4 דירות מגורים בפטור ממס שבח.

2. דו"ח הועדה שהקימה רשות המסים לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר

רקע

ביום 11 ליוני 2009 הוגש למנהל רשות המסים דו"ח הועדה אשר בחנה את אופן מיסוי עסקאות המכר שבוצעו בעקבות המלצות ועדת בכר, לפיהן חויבו התאגידים הבנקאיים למכור את החזקותיהם בקופות הגמל ו/או בקרנות הנאמנות ו/או בחברות הניהול של קופות הגמל, תוך תקופה שנקבעה (להלן: "דו"ח הועדה" ו"הועדה"). יש לציין שמדובר בוועדה פנימית ברשות המסים שכלל חברה הם עובדי הרשות. ככזו, ועדה זו משקפת רק את עמדת רשות המסים והיא עשויה לחייב את פקידי השומה בעת הטיפול בתיקים הרלוונטיים. לפי דו"ח הועדה, הצדדים לעסקאות (בכל סוגיהן) הציגו את מהות העסקאות כעסקאות של מכירת מוניטין (לרבות "עסק חיי", "סינרגיה" וכד'), אם כי בחלק מהעסקאות יוחסה התמורה גם למרכיבים נוספים, בעיקר לזרם תקבולים עתידי, לערך המותג, לרשימת הלקוחות וכיו"ב. יצוין, כי היתרון המיסוי הגלום בסיווג עודף עלות הרכישה על השווי המיוחס לנכסים המזוהים המוחשיים שהועברו (להלן: "עודף העלות"), כמוניטין, גלום בשיעור המס הנמוך יחסית של 25% המוטל על מכירת מוניטין שנוצר על ידי המוכר, ובאפשרות הרוכש להפחית את המוניטין על פני 10 שנים מיום רכישתו.

הועדה סקרה את הרקע למכירות (ועדת בכר והחקיקה שבאה בעקבותיה) ואת המצב החשבונאי והמשפטי, והגיעה למסקנות הבאות:

עיקרי קביעות הועדה

הועדה סברה כי בנסיבות שפורטו בדו"ח הדרך הראויה ליישום העקרונות שיפורטו להלן עשויה להיות על דרך של פשרה ובמסגרת הסכמי שומה. לפי דו"ח הועדה, את חלקו הארי של עודף העלות יש לייחס לפעילות הניהול (תיקי הלקוחות).

באשר לתיק הלקוחות, הועדה קבעה כי אבן הבוחן המרכזית לפילוח שלו בין מוניטין לבין שווי הזכות החוזית לדמי ניהול של חשבונות מנוהלים, הינה בחינה של ניידות הלקוחות בפועל (ככל שהלקוחות ניידים יותר, יש בכך כדי להעיד שהסכום העודף על העלות, ששילם הרוכש, הוא בגין מוניטין ולא בגין הזכות החוזית לדמי ניהול). לצד אבן בוחן מרכזית זו קבעה הועדה מבחני עזר התומכים בה, כגון ההכרח בבחירה מתחדשת מצד הלקוח בגוף הפיננסי, הנטייה לשינויים בדפוסי ההשקעה מצד הלקוח, ייחודיות הטיפול של הגוף הפיננסי בהשקעות הלקוח ומידת הכבילה של הלקוח להתקשרותו עם הגוף הפיננסי. על בסיס בחינת ניידות הלקוחות בפועל ומבחני העזר שלעיל הועדה הטעימה שנכון יהיה לפצל את סוגיה המכירה כדלקמן:

- שווי תיק הלקוחות ו/או פעילות הניהול בקרנות הנאמנות נוטה יותר ללקוחות משתנים, אשר אין ציפייה לתזרים מזומנים קבוע מהם, אלמלא המוניטין של הגוף הפיננסי. לפיכך, יש לייחס חלק עיקרי מעודף העלות למוניטין וחלק קטן יותר לזכות החוזית לניהול חשבונות.
- שווי תיק הלקוחות ו/או פעילות הניהול בקרנות הפנסיה מתאפיין באופן מובהק בזרם הכנסות עתידי צפוי מראש, שמקורו בלקוחות הקרן במועד העסקה המצויים תחת הסדרים ארוכי שנים. לפיכך, יש לייחס את עיקר עודף העלות ברכישת תיק הלקוחות לרכישת הזכות החוזית לניהול חשבונות, ואת מיעוטו למוניטין.
- קופות הגמל הן בתווך, סמוכות יותר לקרנות הפנסיה, ולפיכך יש לייחס את עודף העלות הן למוניטין והן לזכות לניהול חשבונות, תוך מתן משקל גדול יותר לזכות לניהול חשבונות.

בהתאם לדו"ח הועדה, נכסים בלתי מוחשיים כ"רשימת הלקוחות", "מותג/שם מסחרי/סימן מסחרי", "סינרגיה חיצונית", נכסי תפעול, נכסי שיווק, נכסי ניהול השקעות, ברוקראגי, מידע וידע, אינם בגדר מוניטין. לצרכי פשרה ומטעמים של פשטות ויעילות ההליך השומתי, הועדה המליצה לקבוע שיעור מוגבל וקבוע מעודף העלות אשר לכן, ככל שמדובר בעסקאות של מכירת/רכישת

1. "סינרגיה חיצונית" הוגדרה בדו"ח הועדה כערך המוסף הנובע משילובן של מספר פעילויות עסקיות (צירוף עסקים) להבדיל מ"סינרגיית" (היא הערך המוסף הנובע מפעילותם המשולבת של כל הגורמים בעסק) אשוחמרכיב מרכזי בשווי העסק כ"עסק חיי" ועל כן מהווה חלק מהמוניטין.

בעסקה (מוניטין או נכס הון אחר) בהתאם לחלקם היחסי בעסקה.

3. אורכה להגשת הדיווחים והבקשות להסדר בנושא הנאמנויות

ביום 23 ביוני 2009 פורסמה הודעה מטעם רשות המיסים לפיה מנהל רשות המיסים בישראל נענה לבקשות שהועלו על ידי לשכות המייצגים בדבר פרסומם של טפסים בשפה האנגלית לשימושם של הנאמנים הזרים. הטפסים האמורים, בנוסח משולב (עברית ואנגלית) פורסמו החל מיום 23 ביוני 2009 אתר האינטרנט של רשות המיסים. לאור האמור, ועל מנת לאפשר לציבור הרחב להיערך בצורה נאותה, הודיע מנהל רשות המיסים כי החליט ליתן אורכה להגשת הדיווחים השונים הנוגעים לנאמנויות, לרבות הדוחות השנתיים, וכן אורכה להגשת הבקשות להחלת הסכם מס במתווה שפורסם לגבי נאמנויות שהוקמו לפני 1.2006. (להלן: "הסדרי המעבר").

לאור זאת, נקבע ה-30.10.2009 כמועד האחרון להגשת כל הדיווחים הקשורים לנאמנויות ולבקשות להסדרי המעבר, לרבות דוחות שנתיים לשנות המס -2006-2008, למי שחייב בהגשתם בשל הוספת פרק הנאמנויות ובשל כך בלבד.

ג. פסיקה

1. מס הכנסה - סיווג חלק מהכנסותיו של נישום מחברות המשכירות נכסים כהכנסה מיגיעה אישית

(עמ"ה 1180/05 בבית המשפט המחוזי מיום 1.7.2009)

מערער: מעדני רט מזון ומחסני קירור בע"מ ואח' המשיב: פקיד שומה נתניה

בפס"ד נפסק כי יש להכיר בחלק מהכנסות המערער מחברה שבה היה בעל שליטה ומבעלות במספר מיכליות דלק כ"הכנסה מיגיעה אישית" המזכה אותו בפטור מתשלום מס בשל נכותו לפי סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה. זאת בהתאם להערכת המעורבות האישית שלו שהוכחה על ידו.

קרנות הנאמנות וקופות הגמל, הועדה התוותה את עקרונות השומה, ולפיהם 80%-85% מעודף העלות בעסקת המכירה ייוחס למוניטין ולזכות החוזית לניהול חשבונות גם יחד (מוניטין: בקרנות נאמנות - 50%-63% בקופות גמל - 35%-42%; זכות חוזית לניהול חשבונות: בקרנות נאמנות - 20%-2% בקופות גמל - 40%-48%). יתרת עודף העלות (15%-20%) תיוחס לנכסים בלתי מוחשיים אחרים אשר אינם מתכלים ואינם בני הפחתה על ידי הרוכש (כגון "רשימת לקוחות", "מותג" וכו').

דו"ח הועדה חזר על עמדתה המסורתית של רשות המיסים, לפיה נכסים בלתי מוחשיים שלא נקבע להם שיעור פחת בתקנות הפחתה, לא יופחתו, ואולם הדו"ח המליץ לקדם הליכי חקיקה לצורך קביעת שיעור הפחתה אחיד לנכסים בלתי מוחשיים. יחד עם זאת, נקבע במסגרת דו"ח הועדה, כי בגדרם של הסדרי פשרה, שיכול ויתגבשו ביחס לעסקאות הרכישה, קיימת אפשרות, על דרך של הסכם, שייקבע האופן להפחתה של הנכסים הבלתי-מוחשיים האמורים בהתאם לקצב התכלות מוסכם (אף כי הפחתה כאמור אינה קיימת בתקנות הפחתה). ביחס למוכרים קבעה הועדה כי מטעמים של סימטריה רצוי וראוי כי זיהוי הנכסים יהיה זהה בין הקונה והמוכר, וכפועל יוצא מכך - מכירת נכסים שהוגדרו כמוניטין ייחשבו כך גם בידי המוכרים ורווח ההון מהם ימוסה במס בשיעור 25% בעוד יתרת עודף הרכישה ימוסה כמכירת נכסי הון אחרים.

ביחס לעסקאות בהן נרכשו מניות ולא פעילות ונכסים אחרים (עסקאות במתווה של מכר מניות) סבורה הועדה כי ככלל לא התבצעה רכישה/מכירה של מוניטין. פועל יוצא מכך קבעה הועדה כי המוכרים יהיו חייבים במס כמכר רגיל של מניות והרוכשים לא יהיו זכאים לכל הפחתה בשל עלות הרכישה.

קביעות הועדה ביחס למיסים עקיפים הועדה הדגישה כי מכירת הנכסים חייבת במס רווח בידי "מוסד כספי", בין אם מדובר במכירת מוניטין ובין אם מדובר במכירת נכסי הון אחרים (לרבות מכירת מניות). בנוגע לניכוי מס הרווח כהוצאה לצורך חישוב ההכנסה החייבת, הועדה הטעימה כי היות שמס הרווח מזוהה עם עסקת המכירה ומרכיביה, הוא ייוחס לרווחי ההון השונים

בהחלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב נפסק, כי יש להכיר בחלק מהכנסות המערער, בעל שליטה בחברה ושותף בבעלות במספר מיכליות דלק, כ"הכנסה מיגיעה אישית" המזכה אותו בפטור מתשלום מס בשל נכותו לפי סעיף 9(5)א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961(להלן: "הפקודה"). בעניין זה דובר במי שהחזיק בחלק מהזכויות חברה שהכנסותיה נבעו מהשכרת מבנה, ובנוסף החזיק בחלק מהבעלות ב-4 מכליות דלק שהיו רשומות במשרד הרישוי על שם חברה אחרת והופעלו על ידי אותה חברה.

באשר להכנסות המערער מהחברה שהשכירה את המבנה, בית המשפט פסק שהמערער לקח על עצמו את הדיווח החודשי שלה לרשויות המס ואת איתורן ותיקונן של התקלות במעטפת הנכס ובחצר, והללו הן פעולות הכרוכות ביגיעה אישית. ברם, היקף משרה זו הוא בנסיבות העניין מצומצם ומגיע לרבע משרה לכל היותר. לכן, בית המשפט פסק שרק רבע מהמשיכות של המערער מהחברה הן בגדר שכר עבודה, בגינו זכאי המערער לפטור ממס. למרות שהמערער משך משכורת מהחברה רק לאחר שנכותו הוכרה לצורכי מס ובמטרה ליהנות מהפטור ממס (כאשר מצב החברה והווחיה אפשרו גם קודם לאישור הנכות למשך שכר) פסק בית המשפט שלא היה פסול בהתנהלות. בנוסף, בית המשפט דחה את טענת המערער, כי יש מקום לראות את ההכנסה בידי המערער כ"הכנסה מיגיעה אישית" בשל העובדה שהנכס הושכר בחברה תקופה העולה על עשר שנים (בהתייחס להגדרת הכנסה מיגיעה אישית בסעיף 1 לפקודה לפיה השכרת נכס ששימש לפני כן במשך עשר שנים להפקת הכנסה מיגיעה אישית מהווה "הכנסה מיגיעה אישית"). ההנמקה לכך היא שהחברה היא שהפיקה הכנסה בנכס במהלך השנים, ולא המערער ולא ניתן במצב עובדתי זה להתעלם מבחירת המערער לפעול באמצעות חברה. בית המשפט מניח שבחירה זו קיפלה בתוכה שיקולים שונים, ובהם גם שיקולי מס כאלה

ואחרים, ולכן אין מקום עתה להרים את המסך כדי לכוון אל תכלית ההגדרה המורחבת של "הכנסה מיגיעה אישית" בפקודה. [יצוין, שהנמקה זו שונה מפרשנות העולה מפסיקת בית המשפט המחוזי בעניין בן-עוז, שניתן לאחזנה, לפיה אם ביצוע פעילות כיחיד היתה מהווה הכנסה מיגיעה אישית, אין בביצוע אותה פעילות באמצעות חברה כדי לשנות בהכרח אופי זה של ההכנסה מבחינת היחיד].

באשר להכנסות המערער מהשותפות במכליות הדלק, בית המשפט פסק שהמערער היה מעורב באופן פעיל ובהיקף מסוים בתחזוקת המיכליות והפעלתן, דבר הכרוך ביגיעה אישית מסויימת. יחד עם זאת, בשל העובדה שמעורבות המערער נגעה רק למיעוט פעולות ניהול המיכליות ותפעולן, ובשל שיעורי הבעלות החלקיים של המערער במכליות והפקת הכנסה בדרך של העמדת נכס להפעלת אחר - מפעיל, קבע בית המשפט שהכנסתו של המערער מיגיעה אישית הוא בשיעור של כ-20% בלבד מרווחיו מהפעלת המיכליות.

2. מס ערך מוסף - ניכוי מס תשומות בגין רכישת דירה המשמשת להשכרה למגורים באופן זמני, כשיעודה הוא למטרות נופש

(ע"ש 3071/04 בביהמ"ש המחוזי בתל אביב-יפו מיום 29.07.2009)

המערער: את ישראל בע"מ. המשיב: מנהל מס ערך מוסף.

בפסק דין שניתן לאחרונה בביהמ"ש המחוזי בת"א נפסק, שניתן לנכות כמס תשומות את המע"מ הגלום בעלות רכישת דירה ובעלות הציוד הקבוע אשר נרכש בעבורה במידה ומוכח שהדירה מיועדת לשמש בעתיד כדירת נופש. זאת, אף על פי שבטווח המידי היא משמשת למגורים, ובהינתן שלא ניתן לעת עתה להשכיר הדירה כדירת נופש בשל השתהות גורמי התכנון.

1. עמ"ה 24/05-77 עוז שמואל ואחי' נ' פ"ש חיפה, מסים כג/1 (פברואר 2009) ה-198.

ו"ע 1303/07 בבית המשפט המחוזי בתל אביב
(מיום 30.3.2009)

**המערער: ישראל קפיטל פרופרטי אסוסיאטס
אל.אל.סי. ואח'
המשיב: מנהל מיסוי מקרקעין אזור מרכז**

**ועדת הערר פסקה, כי הפרשי שער,
המתווספים או הנגרעים לאחר יום המכירה
לתמורה בעסקת מקרקעין, אינם מהווים חלק
משווי המכירה ומשווי הרכישה, אלא יטופלו על
פי הוראות פקודת מס הכנסה.**

בהחלטת ועדת ערר שניתנה לאחרונה בבית
המשפט המחוזי בתל אביב נפסק, שהפרשי
השער המתווספים או הנגרעים מהתמורה לאחר
יום מכירת המקרקעין אינם מהווים חלק משווי
המכירה ומשווי הרכישה של המקרקעין (לרבות
בדרך של הכללתן כניכוי בחישוב השבח). תחת
זאת, הללו יטופלו בהתאם להוראות פקודת מס
הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א-1961 (להלן:
"הפקודה").

החברה המערערת מכרה נכסי מקרקעין תמורת
סכום שנגקב בהסכם בדולר ארה"ב. רוב הסכום
השתלם במועד מסירת הנכסים ולא במועד
חתימת חוזה המכר. לאחר ששער הדולר ירד
באופן חד בין שני המועדים (ביותר מ-6%) תיקנה
החברה המוכרת את שווי המכירה בדיווחיה למנהל
מיסוי מקרקעין והעמידה אותו על סכום בשקלים
בהתאם לשער הדולר הנמוך במועד המסירה.

ועדת הערר קיבלה את עמדת פקיד השומה, כי
שווי המכירה נקבע נכון ליום המכירה בהתאם
לאמור בסעיף 17 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח
ומכירה) התשכ"ג-1963 (להלן "חוק מיסוי
מקרקעין") אינו מושפע מתנאי עסקת האשראי.
לפי הועדה, הנורמה הקיימת, כפי שהתגבשה
בפסיקה¹, יוצרת מעין ניתוק רעיוני לצרכי מס

בפסק דין שניתן לאחרונה בביהמ"ש המחוזי בת"א
נפסק, שכאשר גורמי התכנון משתהים בפעולתם,
באופן שדירה אינה יכולה עדיין לשמש לנופש, אין
בהשכרתה למגורים כדי לשלול מהרוכש לנכות
את מס תשומות הגלום בעלות רכישה ובעלות
הציוד שנרכש בעבורה.

המערערת היא חברת נדל"ן אשר רכשה דירה
במרינה בהרצליה.. ביחס לפרוייקט בו נרכשה
הדירה נקבע בפסק דין חלוט כי תוקם חברה ע"י
מוסדות התכנון שתשלוט במאגר הדירות לצורך
השכרתן כדירות נופש. למרות שעברו 5 שנים

מיום הרכישה על ידי החברה טרם הוקמה החברה
כאשר בפרק הזמן הנ"ל הדירה שימשה את
המערערת כדירת מגורים.

מנהל מס ערך מוסף סירב לאשר ניכוי מס
תשומות, הגלום בעלות הדירה והציוד שבה,
בנימוק שמדובר ברכישה של נכסים שלא לצורך
עסקה החייבת במע"מ.

ביהמ"ש התיר לחברה המערערת לנכות את
מס התשומות הכרוך ברכישה, הואיל ושוכנע
שהמערערת גילתה את דעתה שהיא מתעתדת
לקיים את פסק הדין החלוט ולהעמיד את הדירה
להשכרה לנופש עם הקמת חברת הניהול. לדעת
בית המשפט, הואיל ומדובר בהשתתפות של גורמי
התכנון בהקמת החברה, אין לראות בשימוש
הזמני למגורים שעשתה החברה המערערת
בדירה כשינוי בייעוד הדירה.

יש לציין, שלא ניתן ללמוד מפסק הדין הלכה
כללית ביחס לשאלה האם ובאילו תנאים בית
המשפט יכיר בכך, שניתן לנכות מס תשומות
בגין רכישת דירה המיועדת לשמש כדירת נופש
והמשמשת בפועל למגורים, שכן במקרה דנן דובר
בהשתתפות של גורמי התכנון ביישום פסק הדין
החלוט לפיו תופעלנה במקום דירות המושכרות
לנופש.

**3. מיסוי מקרקעין - הפרשי שער המשולמים
כחלק מהתמורה בעסקת מקרקעין אינם חלק
משווי המכירה ומשווי הרכישה**

1. ע"א 481/86 אסתר פיגין נ' מנהל מס שבח מקרקעין, מסים ה-2/ (אפריל 1991) ה-38; עמ"ה 62/89
דופין הנדסה וציוד בע"מ נ' פשמ"ג, מסים יד/2 (אפריל 2000) ה-164.

בין העסקה המקורית (מכירת זכות במקרקעין) לבין העסקה הנוספת, שהינה עסקת האשראי (הצמדת תמורת המכירה לשער הדולר), כל זאת למרות היות העסקאות שלובות זו בזו ב"כפיפה משפטית אחת".

ועדת הערר דחתה גם את טענתה של החברה העוררת, המדווחת בהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של חברות בהשקעות חוץ ושל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן החייבת) התשמ"ו-1986 (להלן: "התקנות הדולריות"), לפיה אי התחשבות בהפרשי השער שנוצרו, בחישוב שווי המכירה ושווי הרכישה, יוצרת אצלה עיוות שכן התקנות הדולריות אינן מאפשרות התחשבות בשינויים בשער מטבע החוץ בקביעת ההכנסה החייבת. ועדת הערר נימקה זאת הן בכך שהחברה בחרה מרצונה החופשי ביישום התקנות הדולריות ועל כן היא מנועה מלטעון לעיוותי מס הנובעים מבחירתה זו, והן בכך שהתחשבות בתקנות הדולריות מקום שלפי הוראות חוק מיסוי מקרקעין ויישומן על ידי מנהל מיסוי מקרקעין אין להתחשב בהן, לא היתה מביאה לתוצאת מס נכונה יותר.

4. מס הכנסה - העלאה מחדש של טענות משפטיות שכבר נדונו והוכרעו על ידי בתי המשפט בשנות מס קודמות

(בש"א 1904/08 בביהמ"ש המחוזי בתל אביב - יפו מיום 25.06.2009)

המבקש: פקיד השומה למפעלים גדולים.
המשיבה: החברה הישראלית אמריקאית לגז בע"מ

בפסק דין שניתן לאחרונה בביהמ"ש המחוזי בת"א נפסק כי נישום הוצה להעלות בשנת מס חדשה טענות משפטיות שנדונו כבר ביחס לשנות מס קודמת ובית המשפט הכריע בהן, ויכל לעשות זאת רק לאחר שיוכיח כי חל שינוי בנסיבות העובדתיות או המשפטיות, ובנוסף יוכיח את

הקשר הסיבתי בין השינוי לבין הצורך בדיון מחדש. למעשה, ביהמ"ש סייג את ההלכה הקובעת שמעשה בית דין אינו חל בעניינים פסיקליים (להלן: "ההלכה")¹.

באותו עניין הוכרעה בביהמ"ש העליון הדיינות ארוכת שנים בין פקיד השומה לבין החברה, ואולם פסקי הדין, מעצם טבעם, התייחסו לשנות מס מסוימות בלבד שעמדו לדיון בפני בתי המשפט. החברה ביקשה לדון בסוגיות שהוכרעו בביהמ"ש העליון מחדש ביחס לשנות מס מאוחרות יותר, ואילו פקיד השומה ביקש לדחות על הסף את הדיון הסוגיות שכבר הוכרעו על ידי בית המשפט ביחס לשנים עברו.

בית המשפט פירש את עקרון היות "כל שנת מס עומדת בפני עצמה" כך שמשמעותו היא בדיקה האם חלו שינויים עובדתיים או משפטיים המצדיקים בחינה מחדש של קביעות שנקבעו בקשר עם שנות מס קודמות. בלא שינויים כאמור, הגם שמדובר בשנת מס נפרדת, קביעות חלוטות שנקבעו בקשר עם מחלוקות העבר תהיינה תקפות וייחסם דיון מחדש באותן מחלוקות. הנטל להוכיח ולשכנע בדבר השינוי העובדתי או המשפטי, שאירע בשנת מס מאוחרת יותר, ובדבר הקשר הסיבתי בינו לבין הצורך, יחול על המבקש דיון מחדש בסוגיות שהוכרעו בעבר על ידי בית המשפט.

בקשה לפתיחת הדיון מחדש צריכה להיעשות במסגרת ההליך השומתי מול פקיד השומה, תוך הצגת כל הנתונים והעובדות שבבסיס הדוחות הכספיים והטענות השונות בליווי ראיות לכאורה. אין להמתין להליך המשפטי בפני בית המשפט ולהעלות בו לראשונה טענות הנוגעות לפתיחת הדיון בסוגיות שהוכרעו בעבר בעניינה של החברה על ידי בית המשפט.

בנסיבות פסק הדין, ולאור ההלכה החדשה שנקבעה, בית המשפט התיר לחברה להציג לבית המשפט תשתית לכאורית לביסוס טענותיה בדבר

1. ע"פ ההלכה, ניתן להעלות מול פקיד שומה בכל שנת מס חדשה טענות וסוגיות שנטענו בעבר אע"פ שכבר נדחו בביהמ"ש וניתן בענייניהם פס"ד חלוט.

שינוי נסיבות עובדתי או משפטי ולשכנע כי טענות ועובדות אלה הוצגו במהלך ההליך השומתי.

תקציר

בפסק דין שניתן לאחרונה בביהמ"ש המחוזי בת"א נפסק, כי סוגיות שהוכרעו על ידי בית המשפט בעניינו של נישום ביחס לשנות מס קודמות, יוכלו לעלות לדיון מחודש ביחס לשנות מס מאוחרות יותר, רק במידה ויוכח כי חל שינוי עובדתי או משפטי המצדיק זאת.

ד. מיסוי בינלאומי

הצעה לשינויים בחוקי המס בהודו

ממשלת הודו הציגה לאחרונה את תקציב המדינה לשנים 2009-2010, במסגרתו עיקר השינויים הצפויים (לכשיאושר סופית) הם:

- המס האלטרנטיבי המינימאלי (MAT) יועלה ל-5% מהרווח החשבונאי, וזאת במקום 10% כיום. בנוסף, זיכוי בגין מס זה יהיה ניתן להעברה לשנים הבאות עד לתקופה של 10 שנים במקום 7 שנים כיום.
- האפשרות לנכות הוצאות בגין מחקר ופיתוח תורחב לכל סקטור יצרני (מלבד מספר יוצאים מן הכלל).
- הטלת מס שירותים (Service tax) על סוגים נוספים של שירותים, וביניהם ייעוץ משפטי או סיוע משפטי הניתן לחברות.
- שינויים בכל הקשור למיסוי יחידים, ובכלל זאת שינוי במדרגות המס ליחיד.

- בנוסף, הוצגה להערות טיוטה הכוללת שינויים בפקודת המיסים הישירים (Direct Taxes Code) שבכוונת הממשלה להכניס לתוקף לקראת סוף שנת 2009. הלהן עיקרי השינויים שהוצגו:
  - הפחתת שיעור מס החברות לשיעור של 25% מ-30% (המס על חלוקת דיבידנד, בשיעור של 15%, ימשיך לחול).
  - הרחבת ההגדרות למושג "תמלוגים" וכן הגדלת שיעור ניכוי המס במקור על תמלוגים ל-20%.
  - ביטול ההבחנה בין רווח הון לטווח קצר ובין רווח הון לטווח ארוך, בכל הקשור לשיעור ניכוי מס במקור. כך יחול שיעור מס אחיד של 30% על רווחי הון של תושבי חוץ.
  - פרסום כללים ברורים ודרישות מחמירות

במטרה להילחם בתופעה של ניצול סעיפי חוק קיימים על מנת ליהנות מהקלות במס.

שינויים אלה, במידה ויאושרו, צפויים להיכנס לתוקף ב-1 באפריל 2011. אמנות מס חדשות

לישראל עם אסטוניה וגאורגיה

ביום ה-9 באוגוסט 2009 פורסמה הודעת משרד האוצר לפיה ממשלת ישראל חתמה על אמנת מס חדשה עם אסטוניה, וכן חתמה, בראשי תיבות, על אמנת מס חדשה עם גאורגיה.

- האמנה עם אסטוניה קובעת בין היתר:
  - ניכוי מס במקור על דיבידנד בשיעור של 5%.
  - דיבידנד המתקבל בידי קרן פנסיה ובידי חברה בעלת שליטה בחברה המשלמת, יהיה פטור ממס.
  - ניכוי מס במקור על ריבית בשיעור של 5%.
  - ריבית המתקבלת בידי קרן פנסיה תהיה פטורה ממס.
  - תמלוגים ורווחי הון (למעט אלה הנובעים ממקרקעין) מדינת המקור יהיו פטורים ממס.

אמנת המס מול גאורגיה קובעת שיעורי ניכוי מס במקור זהים לאלה שפורטו לעיל, אולם בכל הקשור לניכוי מס במקור על ריבית על אג"ח ונצרני נסחר ואג"ח מדינה יחול פטור ממס.

בלגיה – פורסמו הבהרות בנוגע לניכוי הוצאות בגין פטנט

משרד האוצר בבלגיה פרסם לאחרונה קובץ הבהרות בנוגע למשטר המס במדינה, המתיר ניכוי של 80% מהכנסות בגין פטנט (כפי שנכנס לתוקף בשנת 2008). הפרסום הנוכחי נובע מחוסר הבהירות שהייתה קיימת בנוגע למשטר זה, ולפיכך גם לא השיג את התוצאות הרצויות.

ההבהרה המרכזית נוגעת לדרישה שההכנסות יהיו בגין פטנט שאושר רשמית ככזה. פטנט עבורו הגושה בקשה בלבד, אינו מספיק על מנת להיכלל במסגרת משטר זה. עוד הובהר, כי הכנסה הקשורה לידע (Know-how) נכללת אף היא במסגרת ההכנסות המותרות בניכוי, אולם בתנאי וידע זה הינו חלק אינטגרלי מאותו פטנט.

לבסוף הודגש, כי באשר לפטנטים שנרשמו לפני שנת 2007, הרי שמשטר זה יחול רק בתנאי שלא נעשה בפטנט שימוש ע"י צד שלישי.

אירלנד – הטבות מס לנכסים בלתי מוחשיים

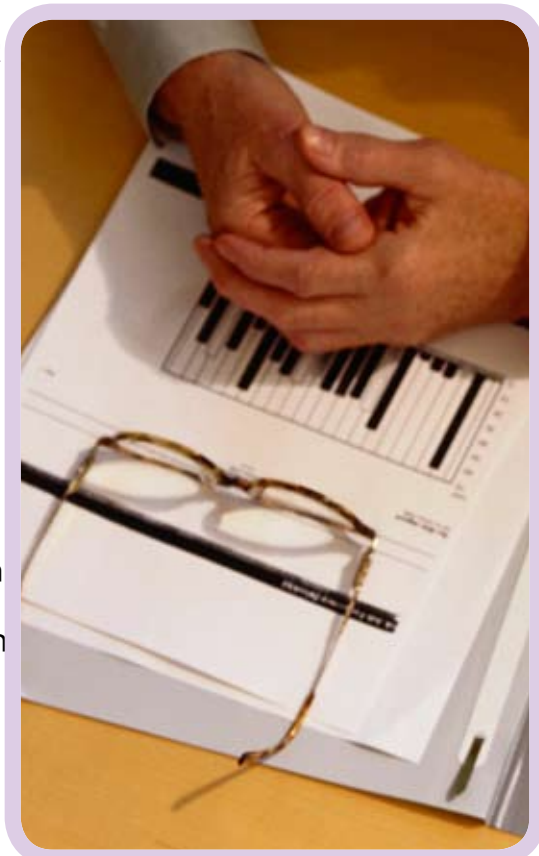
במסגרת התקציב לשנת 2009 הרחיבה אירלנד את הטבת הפחת הקיימת בחוק בכל הקשור לכרישת נכסים בלתי מוחשיים ע"י חברות תושבות אירלנד.

במסגרת ההרחבה התווספו נכסים בלתי מוחשיים נוספים לרשימת הנכסים הזכאים לתקופת פחת של עד 15 שנה. נכסים אלה כוללים כיום את מרבית הנכסים הבלתי מוחשיים ובכלל זה: מותגים, סימנים מסחריים, פטנטים, זכויות יוצרים, רישיונות ומוניטין.

יצוין, כי קיימת מגבלה על סכום הוצאת הפחת המותרת לחברה בניכוי, בגובה של עד 80% מההכנסה בגין נכסים בלתי מוחשיים. כמו כן הרחבה זו רלוונטית לנכסים שנרכשו החל מ-8 במאי 2009 ואילך בלבד.

משטר המס באסטוניה, מדינה החברה באיחוד האירופי החל משנת 2004, מטיל מס על חברות רק בעת חלוקת רווחים. שיעור המס הנוכחי עומד על 21% קירוב (על הסכום ברוטו המחולק), אולם הוא צפוי לרדת בשנים הקרובות עד ל-18% בשנת 2012. תשלומים לתושבי חוץ כפופים לניכוי מס במקור, בהתאם לסוגם, ובשנת 2009 חל ניכוי מס במקור גם על תשלומים נוספים מעבר לדיבידנד, ריבית ותמלוגים. לעומת אסטוניה, גאורגיה מחילה משטר מס קלאסי כאשר מס בשיעור של 15% מוטל על הרווחים של החברה. תשלומים לתושבי חוץ כפופים לניכוי מס במקור, כאשר שיעורי המס על דיבידנד וריבית צפויים לרדת בהדרגה, ומשנת 2012 ואילך צפויים להיות פטורים מניכוי מס במקור (כיום שיעורי ניכוי המס במקור על דיבידנד וריבית הם 5% ו-7.5% בהתאמה).

בהודעת משרד האוצר נמסר עוד, כי נציגי ישראל הסכימו עם נציגי אסטוניה ועם נציגי גאורגיה לקדם את הליכי אשרור האמנות במדינותיהן, על מנת שאלה תיכנסנה לתוקף כבר בתחילת 2010.

ייעוץ עסקי

38-41

תקציב ובקרה

ייעוץ עסקי

תקציב ובקרה על החשיבות של שיפור תהליכי התכנון, התקצוב ועריכת תחזיות עסקיות בחברות

1. הקדמה

המשבר הכלכלי הגלובאלי שפוקד את השווקים ברחבי העולם מדגיש את הצורך הקרדינאלי של חברות ליעל תהליכים ניהוליים. היכולת לתכנן, לתקצב ולבצע בצורה מהימנה היא בעלת ערך, כמו גם היכולת לזהות את האיומים וההזדמנויות הניצבים בפני הארגון בזמן אמת. הצורך הגובר בביצוע תחזיות נובע ממספר גורמים, ביניהם הצורך להעריך תזרים מזומנים והון חוזר (לעיתים על בסיס חודשי ואף שבועי), מהצורך בהכנת דוחות אד-הוק עבור גופים מממנים. ירידת הרלוונטיות של הנתונים ההיסטוריים במציאות העסקית הדינאמית של היום מעלה אף היא את הצורך בקבלת מידע עכשווי ומדויק אשר ישמש ככלי ניהולי אינטגרלי לקבלת החלטות.

למרות שמנהלים רבים מודעים לחשיבות הקריטית של תחזיות איכותיות, נראה כי תהליך בניית התחזית לוקה בחסר בקרב חלק ניכר

מהחברות. תחזיות רבות מעלות אבק על מדפי החברה במקום לשמש את ההנהלה בקבלת ההחלטות. התחזיות מהוות אמצעי חשוב בניהול השוטף ובהתווית אסטרטגיה. על מנת לשרוד ולשגשג באקלים הפיננסי הנוכחי, מומלץ להטמיע תרבות ארגונית אשר מכירה בחשיבות של ביצוע תחזית איכותית.

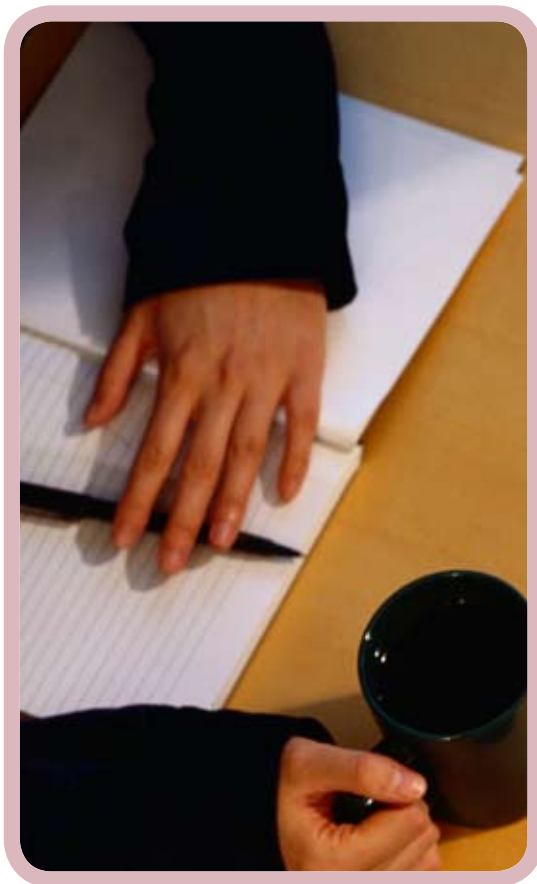
2. המחקר

במאמר זה נציג ממצאים ומסקנות שעלו מסקר שנערך על ידי KPMG באמצעות מחלקת ה-BPS (Business Performance Services) בקרב הנהלות (בייחוד בקרב סמנכ"לי הכספים) של 500 חברות בעלות מחזור העולה על מיליארד דולר. הסקר עסק באופן בניית תחזיות בחברה וכלל את השאלות הבאות:

מהם המאפיינים של תהליך בניית התחזית בחברות?

מהם הליקויים המשמעותיים בתהליך? כיצד ניתן לשפר את התהליך בעתיד?

בנוסף לממצאים הפרטניים שעלו מהסקר, חשוב לציין כי לדעת הנשאלים תחזית גרועה עולה לארגון כסף רב. אינדיקציה לכך עשויה להיות השפעת רמת התחזיות על שווי השוק הבורסאי של חברות נסחרות. לדעת הנשאלים שהתייחסו לסוגיה זו, סעויות בתחזית גרמו לירידה ממוצעת של 6% במחיר המניה. בנוסף, מניתוח של מחיר מניות הנשאלים, עלה כי תשואת המניה בחברות, אשר חזו באופן מדויק יותר את תוצאות פעילותם הייתה כ-46%, בעוד שתשואת המניה של חברות ששגו

הנתונים האחרונים הזמינים לחברה. בנוסף, יש צורך לפשט את התוצר הסופי על ידי הפחתת הפרטים המוצגים בתחזית והתמקדות במנועי הליבה של העסק. לבסוף, מנהלים רבים חשים שאיכות הנתונים שעל בסיסם מבוצעת התחזית, לוקה בחסר. לכן, יש לשאוף להתבסס ככל הניתן על נתונים עדכניים, לנסות לבצע הקצאה ישירה של הוצאות לפי מגזרי הפעילות ולשקלל נתונים חיצוניים מקור-כלכליים לצד נתונים פרטניים כגון ביקושים.

בעיות עם שלמות הנתונים

לדעת כמעט מחצית מהנשאלים, מהימנות המידע הפיננסי עליו הם נשענים בביצוע התחזיות הנו מספק בלבד או אף גרוע מכך ומירב הנשאלים מאמינים שאיכות המידע הלא פיננסי אשר משמש לבניית התחזיות הנו סביר או אף גרוע מכך. ארגונים רבים טועים בכך שהם מתמקדים כמעט באופן בלעדי בנתונים שהופקו באופן פנימי בניגוד להסתמכות על מידע עסקי חיצוני נרחב יותר. כך לדוגמה, רק 40% מהנשאלים השתמשו

בבניית התחזית הייתה כ-34%, כלומר תשואה עודפת למיטיבים לחזות באופן נאות.

בקרב ההבחנות של הנשאלים ניתן לציין מספר סוגיות שהגבילו את אפקטיביות בניית התחזיות במספר משמעותי של חברות. בין השאר ציינו הנשאלים שלעיתים המשתתפים בתהליך הואים בביצוע התחזיות "תרגיל פיננסי" שנעשה כחלק מהתוכנית השנתית ולא ככלי פרקטי לשימוש על ידי ההנהלה. הכנת התחזיות ממוקדת על הנתונים ההיסטוריים ולא כוללת מספיק חשיבה קדימה. עוד צוינו סוגיות כגון בעיות טכנולוגיות והסתמכות יתר על גיליונות עבודה, העדר דגש על מהותיות, העדר התייחסות לסביבה החיצונית אשר משפיעה על החברה, עדכונים לעבודה שדורשים עבודה רבה מדי והעדר מידע איכותי.

המלצות לשיפורים בבניית התקציב

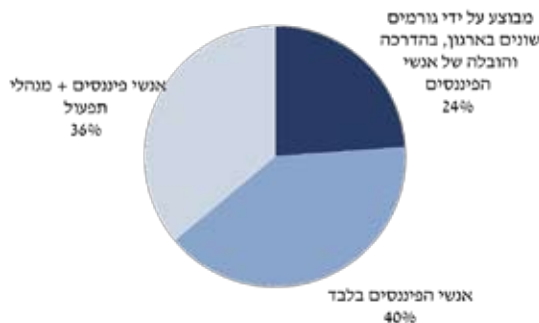

מקור: סקר KPMG

נשיפור מבנה התהליך

התגודדות של התנאים הכלכליים השוררים בשוק מדגישה את הצורך בחשיבה חדשנית בתחום התחזיות העסקיות. אחד הלקחים שעולים הנו להגביר את האוטומציה של ההליך באמצעות מערכות IT מתקדמות. בנוסף, יש לתת דגש נרחב יותר לניתוח רגישות מקיף אשר ייקח בחשבון מספר תרחישים כמו גם יכולת לתת מענה למספר רב של משתנים כלכליים. על מנת שהתחזיות יישארו רלוונטיות לצורך תהליך קבלת ההחלטות של הנהלת החברות גם במציאות משתנה יש לבצע תחזיות "מתגלגלות". קרי, תחזיות אשר מתעדכנות במהלך השנה על בסיס

מי אחראי בארגון על הכנת התחזיות?

מקור: סקר KPMG.

4. ארמת הדיקו של התחזיות

בחינת התוצאות בפועל לעומת התחזיות של הנשאלים בסקר מראה שבממוצע התחזיות נמוכות מאשר התוצאות בפועל בכ- 8%. מתן תחזיות שמרניות נובע ממספר גורמים. באופן כללי תחזיות תמיד נוטות להיות שמרניות כאשר העלויות מוערכות ביתר וההכנסות מוערכות בחסר. אחת הסיבות המרכזיות לתופעה הנ"ל הנה רצונם של העובדים לעמוד בתחזיות. לגבי ההנהלה הבכירה הבעיה לעיתים אף חמורה יותר כיוון שחלוקת הבונוס השנתי מבוססת על עמידה ביעדים. בחברות ציבוריות קיים חשש מתשואה שלילית כאשר חברה לא עומדת ביעדיה. חשש זה תורם גם כן למתן תחזיות שמרניות. בקרב חברות שנאלצו לפרסם אזהרת רווח עשוי להיות חשש מפרסום אזהרת רווח נוספת בעתיד והדבר עשוי למצוא ביטוי בתחזיות. לדעת נשאלים רבים, הבעייתיות בתופעה זו, הנה שמתן תחזיות בחסר מפריע לתהליך קבלת ההחלטות של הארגונים. על מנת להתגבר על נטייה זו על ההנהלה הבכירה להנחיל את חשיבות התחזית לארגון. לגבי החברות הנסחרות שהשתתפו בסקר, לאלו שחזו את תוצאתם בקירוב של עד 5% מהתוצאות בפועל, הייתה תשואה עודפת בשוק של כ-12% על פני חברות שלא הצליחו לחזות את תוצאותיהם. מנגד, יש לציין שבארגונים רבים רוצים גם לעודד לקיחת סיכונים. במידה ולקיחת הסיכונים השתלמה, לא מן הנמנע שהתוצאות בפועל יהיו טובות מהתחזיות. חשוב לשים לב לכך שמדיניות התחזיות לא מונעת לקיחת סיכונים אשר באופן אינהרנטי הארגון מעוניין לעודד.

בדוחות כלכליים ממשלתיים. עובדה זו עשויה להסביר את שגיאות העבר שציינו הנשאלים הכוללים בין השאר את הביקושים של הצרכנים וכן את חיזוי מנועי השוק ותגובותיו. סוגיות אלו היו מקבלות התייחסות טובות יותר על ידי ניתוח חיצוני. לדעת מבצעי הסקר, לעיתים ההיסטוריה הכלכלית מהווה אינדיקציה לצורך בחינת העתיד ולפיכך מומלץ להסתמך על מקורות חיצוניים ככל שניתן על מנת להפיק את הנתונים.

3. מערכות המידע לעיתים קרובות מסרבלות את התהליך במקום לסייע

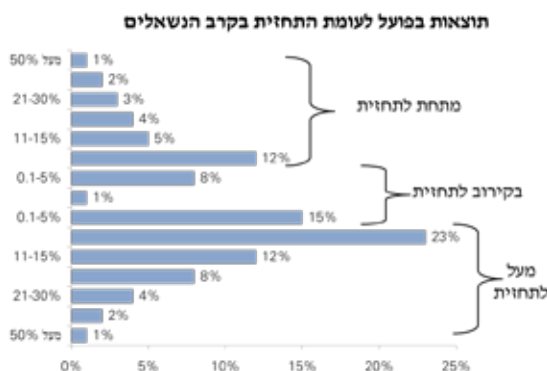
למרות שהטכנולוגיה אינה חזות הכול בהקשר של בניית תחזית מהימנה, העדר פלטפורמה אינטגרטיבית אשר יכולה לאסוף, לעבד ולבצע את הניתוחים הנדרשים לצורך בניית תחזית (דוגמת מערכת ERP מתקדמת) מקשה על תהליך בניית התחזיות. כ-96% מהנשאלים בסקר ענו שהם עדיין מסתמכים על גיליונות אלקטרוניים לצורך ביצוע התחזיות באופן ניכר. יתר על כן, בעוד שכ-40% מהארגונים מסתמכים על גיליונות אלקטרוניים בלבד לצורך בניית התחזיות, בקרב הארגונים אשר דייקו באופן יחסי בתחזיותיהם, רק 28% השתמשו בגיליונות אלקטרוניים בלבד. כלומר, נראה כי שימוש בטכנולוגיות מידע מתקדמות עשוי לעזור לבצע תחזית מדויקת.

ד. ביצוע התחזיות על ידי אנשי הכספים באופן בלעדי

בניית תחזית לארגון דורשת התייחסות למגוון ההיבטים הסובבים את הארגון. אי לכך, ביצוע המטלה על ידי אנשי הכספים בלבד ללא שיתוף פעולה ממנהלי התפעול של הארגון, נדון לכישלון. לדברי מנכ"ל פעילות החיים בחברת אסיה פסיפיק (תאגיד רב ממשלתי המתפקד כפורום כלכלי שפועל לעידוד צמיחה, שיתוף פעולה, סחר והשקעות במזרח אסיה), "זהו אינו תחום שמובל על ידי הפיננסים. מנהלים ארציים עוזרים בתהליך ולא רצוי לזלזל בחשיבות של צד זה בתהליך". כאשר ארגונים יטמיעו את החשיבות של ביצוע תחזיות כשם שחשיבותה של בקרת האיכות הוטמעה במהלך העשורים האחרונים, רמת התחזיות תעלה גם כן. בעידן הנוכחי מומלץ כי מנהלי התפעול יסתמכו על תחזיות הארגון בתהליך קבלת ההחלטות במקום לבצע את תפקידם על בסיס תחושות בטן בלבד.

בתהליכי קבלת ההחלטות.

לסיכום, לפי הסקר נראה כי כאשר המנהיגים בארגון לוקחים אחריות על תהליך בניית התחזית בחברה תוך שימוש בכלים מתקדמים והטמעת נהלים ברורים אשר יילוו את העובדים המעורבים בתהליך כגון מתן דגש על שלמות נתונים, מערכות מידע מתקדמות והרכבת צוות מגוון לצורך בניית התחזית, הם מצליחים בסבירות גבוהה לשפר את איכות התחזיות שמאפשרות לחברה לבצע הקצאה יעילה יותר של משאבים. על הארגון להטמיע את התובנה שבניית התחזית הנה חלק מתהליך נרחב יותר של ביצוע ויישום האסטרטגיה של החברה.

מקור: סקר KPMG.

5. מסקנות

בהתאם לניתוח מחלקת ה-BPS (Business Performance Services) של KPMG, נראה כי הכשל בתחזיות אצל חברות רבות נובע מהעדר תשומת לב נאותה ליסודות של בניית תחזיות: החלטות, נתונים ומשמעת (או שלושת ה-D's: Decisions, Data and Discipline).

קבלת החלטות – תחזיות מדויקות נותנת למנהלים את האפשרות לדעת מה הם מחפשים ומדוע. הם משתמשים בתחזיות על מנת לקבל מענה לשאלות הדחופות ביותר שלהם ועל מנת לגבש את האסטרטגיה של הארגון.

נתונים – אומנם חיזוי העתיד מהווה משימה קשה יותר מאשר דיווח על תוצאות העבר, אולם לא ניתן לבנות תחזית מהימנה ללא נתונים שלמים ואיכותיים בנוגע למצב הארגון. לפיכך, תחזית מוצלחת בדרך כלל מתאפיינת בכך, שבקשר לנתונים:

ישנו מאמץ למצות את היכולות והמשאבים של הארגון על ידי ביצוע סטנדרטיזציה והגברת הבהירות של המידע.

מתן גישה ושקיפות למקורות המידע של הנתונים. שילוב KPI's (Key Performance Indicators) חיצוניים על מנת לאמת ולהוות מעין מדד להשוואה (benchmark) לגבי מהימנות התחזית.

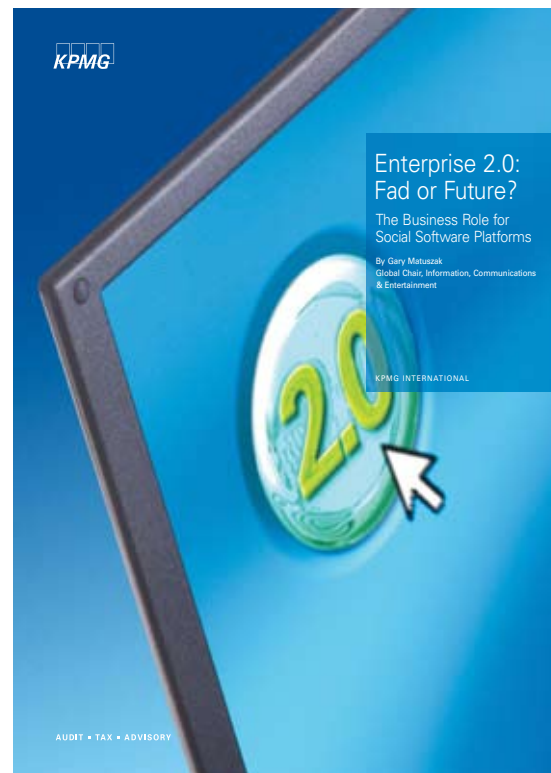
משמעת – משמעת בבניית התחזית כוללת מחויבות לניהול הארגון בראייה צופת עתיד, שמשלבת את יעדי התחזית בתכנית האסטרטגית ומתקשרת עימה באופן שוטף. על מנהלי הארגון להקפיד ולשבץ את התחזית כאלמנט מרכזי

נספחים

44

פרסומים חדשים מבית KPMG

אופטימיות זהירה - סקר ביטוח גלובלי 2009 להיות הטוב ביותר: לשגשג במקום לשחוד

KPMG שיתפה לאחרונה פעולה עם בית הספר לעסקים IESE בספרד לצורך מחקר מעמיק בנושא מיזמים משותפים. הסקר של IESE נערך בקרב יותר מ-100 מנכ"לים, סמנכ"לי כספים ונושאי משרה בכירים ממגוון ענפי תעשייה עיקריים בכל העולם, בנוגע לניסיונם בחמש השנים האחרונות, לרבות תוכניותיהם לעתיד. התוצאות חושפות מספר תובנות מרתקות.

במאמר - KPMG מציעה לחברות, כי לצורך מיצוי ההזדמנויות הגלומות ברשתות חברתיות, יאמצו פרספקטיבה חדשה, בהתאם לה, קהלי המטרה של החברות הינם למעשה חברים ב"שבטים דיגיטאליים" המצפים לקבל שירותים ממוקדים ומותאמים להם אישית. על חברות אלה להביט מעבר להגדרות המקובלות של -"תוכן" ו"הפצה" ולשקול מגוון רחב של יתרונות פוטנציאליים שהן עשויות להעניק לצרכני הקצה.

© 2009 KPMG סומך חייקין, שותפה רשומה
עפ"י פקודת השותפויות, הינה החברה
הישראלית ב-KPMG INTERNATIONAL,
קואופרטיב רשום בשווייץ.
כל הזכויות שמורות. הודפס בישראל.

המידע הכלול בדיעוון הינו בעל אופי כללי ואין בו
כדי להתייחס לנסיבות של יחיד או תאגיד
מסוים.

אם כי אם שואפים לספק מידע מדויק ועדכני,
אין כל ערובה לכך שמידע זה יהיה נכון ליום בו
התקבל או שהוא ימשיך להיות נכון בעתיד.
אין לפעול על פי מידע זה ללא יעוץ מקצועי
מתאים ולאחר בחינה מעמיקה של המצב
הספציפי.